

Tizenötödik évfolyam.

Két lap
félre. 5 ft.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Két lap
félre. 5 ft.

Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok

1868. július—decemberi folyamára.

(Istmeretterjesztő és politikai hetilap. — Az egyik eredeti képekkel dúsan illusztrálva; a másik „Országgyűlési Beszéd-tár”-al s más rendkívüli mellékletekkel bővítve.)

A júli—decz. uj félre azon biztos reményben ujtjuk meg előfizetési felhívásunkat, hogy testvérlapjaink olvasóinak eddigi részvételével jövőre is teljes mértékben fogunk találkozni. A korszak, mely a politikai és társadalmi világban hétről hétre meghozza érdekes mozzanatait, s melynek ez éven ugy látszik, nem is lesz ugynevezett holt ideje, oly gazdag eseményekben s oly gyors a fejlődésben, hogy a hírlap-olvasó-közönség kis ideig sem nélkülözheti megszokott hű tudósítót.

Közönségünk, azt hisszük, ezek közé számítja a „Vasárnapi Ujságot” és „Politikai Ujdonságokat.” E testvérlapok, mint eddig, ugy ezutánra is szabadelvű, nemzeti szellemben, pártatlan igazságszeretettel s elfogulatlan tárgyalgossággal működendek; megőrizve teljes függetlenséget le- és fölfelé, nem egyes pártok, hanem az összes nép érdekeit törek-szenek képviselni, védve a jót, hibáztatva a rosszat, bárkitől és bármely oldalról jön is.

Ez általános irányelv szemmel tartása mellett fogjuk kezelni eddigi rovatainkat s tárgyalni mindazt, mi azok tág keretébe beillik. Lépést tartva az eseményekkel, semmi érdeket nem mellőzünk, a mi ugy a bel- és külföldi politikában, mint a társadalmi, irodalmi és művészeti életben, s az ismeret-szerzés körében hétről hétre fölmerül.

Országgyűlésünk, melynek három éves megbízatása a jelen év végével lejár, tömörked teendő közepette folyvást megfeszített erővel működik, s

Heckenast Gusztáv,
kiadó.

Előfizetési feltételek:

postai szétküldéssel vagy Budapesten házhoz hordatva.

A két lapra együtt:

Félre (július—december) 5 forint.

Csupán a Vasárnapi Ujságra:

Félre (július—december) 3 forint.

Tíz előfizetett példányra gyűjtőinknek egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk. A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala

(Pesten, egyetem-utca 4-dik szám.)

Évenként 40 sorshuzás. 20 résztvevő. 20 darab sorsjegy.

Az ujonnan rendezett

sorsjáték-társulat programja.

Több tisztelet egyének által felszólítván, egy nagyobb sorsjátékú társulat rendezése és összeállítására, a legkedveltebb sorsjegyeknek következő csoportoztatást állítám össze:

sorsjegy ért.	1 db. Budai	sorsjegy ért.	40 frt.
1 db. 1864	1 db. 100	1 db. 10	10
1 db. 1864	1 db. 80	1 db. 10	10
1 db. 1864	1 db. 10 tall.	1 db. 20	20
1 db. Svéd	1 db. 10 frt.	1 db. 20	20
1 db. Milánói	1 db. 100 frt.	1 db. 20	20
1 db. Dunagőz. társul.	1 db. 50	1 db. 20	20
1 db. Triesti	1 db. 40	1 db. 20	20
1 db. Salmi	1 db. 40	1 db. 20	20
1 db. Genovai	1 db. 40	1 db. 20	20
1 db. Clary	1 db. 40	1 db. 20	20

Havonkénti 4 frt. részlet fizetésekkel, 20 részletben. Ezen sorsjegyeknek egy év folyamán alatt 40 huzásuk van, tehát minden résztvevő, majdnem minden héten játszik 250,000 frt., 220,000 frt., 200,000 frt., 100,000 frt., 80,000 frt., 60,000 frt., 50,000 frt., 40,000 frt., 30,000 frt., 20,000 frt., 10,000 frt., stb. nyereményekre, és minután a havi befizetések csak 4 frt. tesznek ki, ennél fogva a résztvevő alig 1 frt. osztr. ért. játszik a fentebbi nyereményekre sőt még e csekély összeg is, a sorsjáték-társulat bejáratával, az akkori arkeleti árban visszanyerhető. Ugy hiszem, nem szükséges a sorsjáték-társulat előnyeit bővebben fejtegetni, minután a fent elsoroltak elegendő kimutatják, mikép lehet csekély díj befizetés mellett, jelentékeny nagy nyereményeket nyerni.

Az első befizetés összege a bélyeggel együtt 10 frt. rug. melynek lefizetésével, minden résztvevő, részvényjegyét, a melyre a fentebbi sorsjegyek feljegyezve, megkapja. Minden egyes bélyeg a társaságba, és nem kell a többi részvevőkről gondoskodnia.

Videki megrendelések, a legutóbbi vidékről is, az első részlet bérmentes beküldése mellett a legpontosabban eszközöltetnek és az illető feladványi elismervények, a félnek elismervényül szolgálnak.

Ha a társaság magát maga állítja össze, azon előnyben részesül, hogy a fokonként befizetett összeget kivetheti, és a sorsjegyek nem adnak el, hanem a társulatnak az utolsó részlet lefizetésével kiadtnak.

Minután e sorsjegy-társulatnak csak néhány részvénye nincs még lefoglalva, ennél fogva kérem az ebbe való belépést, sürgetőleg bejelenteni.

Tisztelettel
König Zsigmond,

váltó-irodója, Győrött, belváros, főhídvári-utca.

189 (1—3)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1868 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

188

STREK és TARSAI

ajánlják

gazdasági gépgyárunk

készítményeit, főleg maga-magától élesítő acél szántóvasból készült ekéiket, ugyszinte czélszerű javított szűrő és tisztító rostálkat, kukorica-morzsolókat, szecskát és cservágókat. E szakba vágó minden-nemü megrendelések a legelővidéki idő alatt pontosan teljesítettnek.

Pest. álló-ut 16. szám.

A vadászat kedvelőinek.

KERTÉSZ és EISERT

Pesten, Dorottya-utca 2. sz. (a „magyar király” szálloda átellenében)

ajánlják ujonnan berendezett

Fegyver-raktárunkat.

Minután megszűntek azon nehézségek, melyekkel a fegyverek birtoka eddig összekötve volt, különös feladatunkul tűztük ki, olcsó árak mellett tökéletesen biztos és jó minőségű fegyvereket szállítani, s így ezen czikk megszerzését mindenkinél lehetővé tenni; dús választékban ajánlunk ennél fogva:

Egyesüvő fegyvereket 8 frt. 50 krtól kezdve
Késővő perussios vadászfegyvereket 15 forinttól 60 frtig
Késővő Lefauchaux vadászfegyvereket 50 forinttól 100 frtig
Lefauchaux Revolvereket 11 forinttól 50 frtig
Egner és tarsi Union-Revolvert, gyári árak mellett 20 frtól 28 frtig
Egyesüvő zseb-pisztolyok párját 2 frt. 80 krtól 20 frtig
Késővő zseb-pisztolyok párját 5 frt. 30 krtól 25 frtig
nemkülönbön Flobert-féle zseb-pisztolyokat és puskákat, Lefauchaux-tölté-nyeket, mindennemű gyútasokat, gyútas-gépeket, vadász-táskákat, s a vadászat minden egyéb és legújabb szükségleteit.

Irásbeli megrendelések gyorsan s különös figyelemmel tel-
jesítettnek.
Kimerítő árjegyzékkel kívánunk szolgálni.

191 (1—5)

31-ik szám.

Tizenötödik évfolyam.

Pest, augusztus 2-án 1868.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok illetőleg: Egy négyzer hasáboztott petit sor, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Beesen: Oppelk Alajos, Wollzeile No. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígatás után 30 ujkracszár.

Beniczky Lajos.

E férfi nevével 1848 óta nem egyszer találkozott a közönség; rejtélyes eltűnése következtében pedig mindenek felett érdekessé vált az. Látni arcvonásait, megismerkedni élettörténetével: bizonyára vágyik mindenki. E vágnak teszünk eleget jelenleg, annyival inkább, mert arcképének megismertetése által lehetségesebb válhatik titokszűrő eltűnésének földelése is; és annyival inkább, mert Beniczky Lajos e szomorú nevezetesség nélkül is elég jelenté-keny életet élt arra, hogy e pár hasábot érdekesen betölthessük történetével.

Ifjusága éleadatainak nem járhattunk végére. Születési éve valószínűleg 1813, minután a hivatalos személyleírásban 55 évesnek van írva. Zólyomgyében született Micsinyén. Iskoláit Selmezen végezte és azután megyei hivatalokat viselt; 1842-ben alispán volt. Arról azonban családi ügyek miatt lemondott. Ettől kezdve 1848-ig családja ügyei-
nek élt, részt vévén a haza reformtörékvéseiben is megyéje gyűlésein.

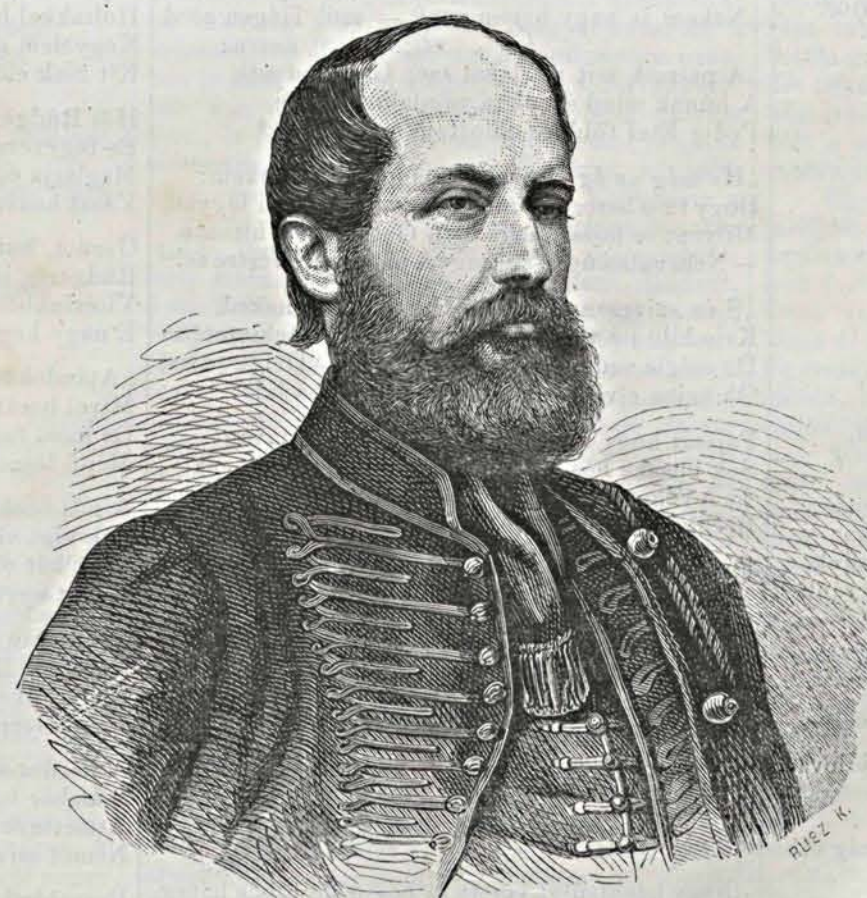
1848-ban, mikor Hurbán, Stur és Hodzsa tótok a felvidék nyugalmát háborgatni kezdeték, Beniczky Lajos, mint tekintélyes férfiú azon vidékről, kormánybiztossá nevezetett ki. Hurbánékat előbb rendes katonaság zabolázta meg; de minután a bécsi kormány mind messzebb vitte a szakítást, Latour bécsi hadügyminiszter október elején a felvidékre rendelt rendes katonaságot kipurancsolta az országból.

Itt kezdődik Beniczky Lajos katonai szereplése. Látni, hogy mind a hazabeli felizgatott tót-ság, mind a Hurbán által gyűjtött cseh és morva felkelő csapat egyre fenyegetik a vidéket, Beniczky Lajos mint kormánybiztos szabadosapattal szervezett és annak őrnagyává lett.

Ettől óta jelentékeny guerilla-vezérként szerepel fölkelési harcunk történetében. És pedig nemcsak Hurbán s hasonló kóbor fölkelők ellen csatázott sikerrel, hanem rendes

hadsergek ellen is. Már az is nagy szolgál volt a nemzeti ügynek, hogy az izgatott kedélyű tót népet folyvást féken tartá.

Első kiutazása után december elején tért vissza Hurbán, még pedig rendes hadseregbeli tüzérekkel és fedezettel; a népből pedig igen sokat csábított magához kommunisztikus ígéreteivel. — Beniczky Budetinnél fogadta a fanatizált sereget, s habár soha csatában nem volt önkényteseknek egy része megszabadult az agyutüztől, de a honvédek és nemzetőrök egy része derekasan állotta a tüzet; végül szétverte Hurbán népét és Jablonkánál kiűzte az országból.

BENICZKY LAJOS.

1849 kezdetén a Kárpátok vidékén táborozott Beniczky, hogy az apróbb ellenséges csapatokat elszüntsita onnan. Ápril 6-dikán Eperjesnél vívott jelentékeny ütközetet, Egressy Gáborral összeműködve, ki honvéd-kapitány volt. 2000 főből álló ellenség sarcholtta Eperjest; rendes katonákból és fanatizált tótokból verődött az össze. Ezek ellen

egyfelől Egressy ment, másfelől Beniczky, 1000 emberével. Az ellenség erejének főreszt Beniczky ellen küldötte, de megveretett általa, valamint a másik rész Egressy által.

De szűk tér ez, Beniczkynek minden derék fegyvertényét elősorolni; csupán lonsonci győzelmét említi meg még, melyet Almágy és Zaycek császári ezredeseken márcz. 24-én nyert. 500 főnyi szabad csapattal vakmerőn megtámadta a három-annyi számú, rendes katonaságból álló ellen-séget és oly tökéletesen szétverte, hogy a megrémült vezérek 6000 főből álló magyar sereg felől tettek jelentést Windischgrätznek.

Legalább is akkorának képzeltek azt, saját veszteségük után itélve, mely 7 tisztből, 206 emberből, 56 lóból, egy zászlóból és egy pénztárból állott.

Beniczky hadi tehetségeinek méltánylására ide írjuk Rüstow ítéletét fölé, „A magyar hadjárat története” II. kötetének 88-ik lapjáról:

„Szent-Miklósnál a tevékeny pártfőriú, Beniczky győnge hadteste állt, ki rendkívül ügyes parancsnok volt, s különös, hogy mindamellett is soha sem bízta reá nagyobb haderőt.”

Természetes, hogy egy ennyire jelentékeny embert, ki annyi borsot tört a „győzhetetlen hadsereg” orra alá, fölülke-rekedésük után halálra ítélessel tisztelték meg Haynauék. Az uralkodói kegyelem aztán 16 évi várfogságra változtatta ez ítéletet. Ez ítélet következtében 1858-ig fogva volt Beniczky Lajos; akkor a koronaherceg születésére osztagotott nagyobb mérvű kegyelem nyitá meg bőrtöne ajtait.

1864-ben újból elfogatott Almágy Pállal és többekkel együtt. Össze-
esküvéssel voltak vádoltva. Hir szerint a párisi policzia intézett volt közleményeket a bécsi kormányhoz; azok alapján fogattak és ítéltettek halálra Beniczkyék. Különben e pör részletei mind e napig titokban vannak. A halálítéletet Beniczkyre nézve 10 évi fogságra változtatta az uralkodó, melyből ő

ki is töltött két évet. 1867-ben alkotmányunk helyreállításával Beniczky újból kiszabadult és azóta a fővárosban él.

A honvéd-egyleti mozgalmakban vezérszerepet játszott. Ama névtelen levél, melyet Dulovics Ernőhöz intéztek, éppen ezen szereplésének tulajdonítja halálát. Mi kifejtették már, hogy nem hiszszük.

A pesti honvédegyletnek Beniczky volt első elnöke; mint ilyen, ő hívta össze az ország minden honvédegyletét szervezkedő gyűlésre, és ő vezette az első központi gyűlést. Miután központi bizottság alakult, abban alelnökké lett Beniczky és emez állomásán következett be nevezetes összetűzése az elnökkel, Perczel Mórral. A központi bizottság rosszalta elnökének amaz eljárását, hogy részt vett a delegációban. Távolléte alatt egyszersmind Mikart a főjegyzőt állomásáról elmozdította. Perczel Mór azzal felelt ezekre, hogy föloszlatta a központi bizottságot. Ez okból következett aztán nevezetes és szenvedélyes kitérő Kossuth Lajos ellen, melyet a pesti egylet gyűlésén kezdett, s Sz. Fehérvárt folytatott. Perczel a központi bizottság ellene és Mikart ellen támadott irányzatában szélső baloldali törekvéseket látott, mely párt Kossuthot valjában mestereinek.

Beniczky nem engedett Perczel föloszlató intézkedésének, hanem újból összehívta a központi bizottságot, annak kebeléből és nevében aztán egy országos honvédegylet, a melynek többsége a központbizottságot meghagyta működésében, Beniczkyt annak élén.

Beniczky becsült egyéniség volt a főváros minden ösmerős körében; és pedig szélesre terjedett ösmerettségi köre.

Életrajzaihoz megemlítjük, hogy 1861-ben képviselő volt; természetesen a határozati pártához tartozott.

Ohajtjuk, hogy rejtélyes eltűnése derüljön fel mentől hamarabb, és hogy ő talátlanság meg életben.

Réthy Lajos.

A Nibelung-énekből.

Fordította

SZÁSZ KÁROLY.

Harminczhetedik kaland.

Hogy ölték meg Rüdigert.

(Vége.)

Megjött erre benn sok szorongatott lovag, Vége van az örömnök, azon busonganak: Hogy im legjobban barátjok most ellenük siet. Hajh, ellenségeitől szenvedtek eleget!

„Örizzen attól isten!” szól Gunther. „Jó vitéz, Hítednek ellenére, tudom, hogy sohse téssz, Hűséged nem törőd meg a melyben megbízánk. Megeskünném, nem is jössz fegyvert emelni ránk.”

„Már arról tenni késő!” felel nekik a vén. „Ellenetek kell vívnom, mert arra esküvém. Vádjátok magatok! most jó kardok élveik; Hiába kértem, Krimhild ezt nem engedte el!”

„Bár ellenünk fordulj is,” mond Gunther, „jó lovag, Isten fizesse neked minden jószágodat, Baráti szíveséged”, a mit velünk tevé... De nem! Rüdiger mihozzánk há marad a mig él!

„Mi is váltig köszönjük szép ajándékodat, Én és minden barátom — csak mostanélki hagy! — Miket nekünk adál, mind, mikor a hős Etel Földéride hoztál... Gondold meg ezt, jó Rüdiger!”

„Oh bár csak úgy lehetne!” mond Rüdiger vitéz. „Mindent mi kincsesel bírok, rátok halmozni kész Vólnék s minő örömmel! oh mint kívánom azt, Ha királynék boszjára nem kérné számon azt!”

„Nagyed, nem leszek levente!” Gernot lovag viszonz. „Hem volt soha jobb gazda, vendég barátához, Se bőkezűbb, se szívesb, mint hozzánk te valál! Meg is haláljuk még, ha megkímél a halál.”

„Adná az ég,” mond Rüdiger, „Vitézlő Gernot, Vólnál te otthon, élve, — s én vólnék bár halott; Legalább mentve volna akkor becsületem... Gyászob szerepe sem volt barátoknak, mint nekem!”

„Isten fizesse, hős gróf!” ily választ Gernot ad, „Jóságodat! szívenből szánom halálotad, Ha ily magas erénynek el kell pusztulnia. Nézd, hordom még, mit adtál, kardod” jó dalia!

„Halálos nagy bajomban cserben soh' sem hagytál; Halálra sebzé éle sok büszke lovagot. Hatalmas, tiszta fegyver, edzett aczél vasa; Pompásb ajándokot nem adhat lovag soha!

„S jó szót ha nem veszesz be, ha ellenünkre törsz, S már is kevés hívünköl még többet is megölsz: Saját kardoddal vágom b' büszke fődöt is... Szánlak pedig, jó Rüdiger, magad' s szép nődöt is!”

„Ég adja bár, Gernot ur, hogy minden úgy legyen, A mint magad kívánod! Ne érjen idegen Földön halál, de éppen mind haza menjetek! Ném, lányom jó védőkre találha bennetek.”

Szólt a burgondi Úte legkisebbik fia: „Minek ez, Rüdiger gróf! Nézd, mind e dalia Jó szívvél van irántad! S hogy támadsz ime rám? Leányodat özvegyggyé hogy tennéd ily korán?”

„Vitéz lovagjaidal ha így törsz ellenem, Bizony rosszul mutatná, — s nem hinné senki, nem — Hogy jobb kezünk egymásnak örök hitet fogadt, Mikor nómül jegyeztem egyetlen lányodat!”

„Gondolj esküdt hitedre, nemes fejedelmi vér, S ha Isten innen elvisz, — vizsonza Rüdiger, „Ne éreztesd lányommal haragod kényszerét, De légy hozzá kegyelmes, nemes szíved szerént!”

„Ugy is tennék bizonynyal!” — Gizler felelt neki, „De hogyha itt hazám és házunk e bajnok! Előbb elesnek nálád: frigyünk feloldva lesz, S hozzád slányodhoz kötvé nem lesz tovább ekéz!”

„Isten, kegyelmezz nekünk!” a hős öreg kiált; S emelt pajzsával rohannak a büszke daliák A hős vendégek ellen a palotába föl... De Hágén lekiált a lépeső tetejéről:

„Vitézlő Rüdiger, várj még egy pillantatig!” S így kezdte szólni Hágén: „Hadd mondjak valamit

Királyaim nevében, mig még ráérkezünk. Mi haszna lesz Etelnek, ha mind is itt vesztünk?

„Nekem is nagy bajom van” — szól Hágén zord szava:

„A pajzsot, mit viselnem szép Gotelind ada, A húnok mind szilakba vagdalták íziben, Pedig Etel földére elhoztam ám híven.

„Ha még az ég kegyelme megengedné nekem: Hogy im e harc-veszélyben olyan pajzsom legyen, Milyen te hozsz magaddal, Gotlind hős hitvese, — Nem volna úgy szükségem páncélra, vértre se!”

„S én szívesen odadnám jó pajzsomat neked, Krimhild ne vetne csak rám oly b'öz tekintetet. De mégis vedd, jó Hágén s viseld!” Derék paizs, Oh vajha elvihetnéd burgond hazádba is!”

Pajzsát hogy általánál oly kész volt a lovag: Sok büszke hős szemében könyök csillámlanak. Ez a végső ajándék... hajh, több ajándokot Bechlári Rüdiger gróf soha sem adhatott.

És bármi zord is Hágén s haragra gyúlni kész, Megindítá e jószág, mit a nemes vitéz, Immár halála révén, iránta mutatott.

„Jó Rüdiger, jószágod! Isten fizesse hát! Nem is terente többet ily nemes daliát, Hazátlanokhoz a ki ily nagyszívű legyen... Áldás és örök emlék dicső erényeden!”

— „Oh jaj, mint fáj szívemnek!” szól Hágén ujjalag,

„Nagy bánatsultyt vetett rá boszú s gyilkos harag, Legjobb barátainkkal hogy ily vitánk vagyon!” Jó Rüdiger is viszonz: „Nekem is fáj nagyon!”

— „De én ez ajándékot meghálálom neked, Mert érje bármi sors is itt e vitézeket, Az én kezem tenéked halálcspást nem ad, Ha mind agyon vernéd is burgond bajtársimat.”

Jó Rüdiger a jó szót köszönné meghajolt, Ugy sirtak mindkét résztől! hogy már remény se volt

Fordítani a bajon még, isten segélyivel... Minden erények atyja vész Rüdigerben el!

Volker, a hegedős, a lépesőről lekiált: „Hogy Hágén, a pajtásom neked békét ajált, Im azt ajánlok én is; kezentől vész nem ér; Megérdemled te tőlünk sok szívességéd!”

„Vitézlő Rüdiger gróf, magad te légy tanum: E boglárát hűgyed adta, pompázva hordanom Ez ünnepegy vigalmin. Azért tevéim fel én: Hogy lásd magad s tanúm légy, mi hűven viselém!”

„Adná az ég!” — szól Hágén s elfojtva zokogott, „Hogy adhatna még hűgyem neked ajándokot! El is mondom: e boglárát, hogy láttam kebleden, Ha drága hűgyemet még valaha ölhettem.”

Igy szóla Rüdiger gróf s paizsát emeli; Szívét egyszerre harcavágy s nagy bátorság teli. A vendégekre robban, a lépesőkön föl ám, Súlyosb csapásu hősével sohsem vívtak talán!

Ott ketten Hágén s Volker utat nyitnak neki, Megtartja mindakettő, mint szót késlekedve vált, De az ajtó-küszöbnél még sok b'ötört talál, S első csapásra, szemben merész vívókál áll.

Gyilkos szándékkal adtak (mi b'öz szívet mutat!) Gunther s Gernot királyi a teremig utat. De Gizler félreállt, nehézséssel; Még élni vágya... Rüdigert azért kerüli el.

Az ellenségre támadt Rüdiger vitéze mind, Farkas-szemet azokkal nagy bátran néze mind. Közökben éles fegyver, öldöklő villogott, Hejh, szét is vágtak azzal sok pajzsot, sisakot!

Azok, fáradtak ámbár, megállták helyöket, Bechláriaknak adtak dolgot is eleget. Páncél kötésin által vágtak elevenig, Való: a küzelemben csodát tett mindenik.

Benn a teremben össze-vegyült a b'öz csoport, Hágén s Volker vitéz a küzdők közé állt; Hejh, nem kíméltek senkit, az egylent csupán... Sisak szakadt, vér csorgott csapásai után.

Irtóztató zugással a kard a mint süvölt: Paizsok szíjja pattant, paizsok széle tört; Vértóba, permetegként pergett a drága kő, — A pajzsok pereméről... Oh b'öz harc, rémítő!

Sort vág magának Rüdiger s nyit karddal tág kaput, Mint a ki a viharral dacolva szembeült. E nap' hős Rüdigerrel világosan kitűnt, Hogy bátor erős bajnok, páratlan mindenütt.

Fejedelmi két levente Gunther és Gernot, Holtakkal hintik a tért, hová kardjuk csapott. Kegyelem nem vezette Dankwárt s Gizler kezét: Kit csak elől találtak végítéletre küldözék!

Hős Rüdiger megmutatta mi roppant ereje, És fegyvere mily éles; hányat megölt vele! Meglátja egy burgondi bajnok a haragra gyúl, Vészt hozva Rüdigerre támad legott vadúl,

Gernot, burgond királyfi, Rüdigerre rákiált; Rüdigerre így kiálta: „Nem hagyze-e élni hát Vitézinkből egyet sem? Ez szörnyen fáj nekem, E nagy kegyetlenségéd” tovább nem türhetem.

„Ajándokod, mit adtál, mostan vesztetre vál” — Mivel barátimból annyit elpusztított. De most farkas-szemed nézz Gernot vitézzel itt, Meltó leszek kardodra, a mint tölem telik!”

A hős bechlári hozzá mig utat törhete, Sok vért világos fényre lőn vértől fekete. Most két vitéz levente egymással összenéz, Magit egymástól védni készül mindkét vitéz.

Mindkettő kardja éles, nem vég attól paizs, Gernotra Rüdiger úgy vág (megrendül maga is). Hogy kőkemény sisakját a vér borítja el, De jó Gernot vitéz is hasonlóval felel.

A kardot megsuhintja, Rüdiger ajándokát, S ámbár halálra sebzé, dühösen visszavág, Atmetsze pajzsot, vértet, hogy töle Rüdiger, Nemes szíven találva, vérben hanyatlik el.

Roszábbul sem fizettek még jó ajándokot! Egy másra halva dültek Gernot s Rüdiger, Egymás nehéz karjától egyszerre verve át... Ez hozta dühbe még csak hős Hágén daliát!

A hős trónjára így szól: „Oh szörnyű gyász eset! E két nemes vitézben rajtuk oly kár esett, Mit soha, mig csak élünk, ki nem heverhetünk... No, Rüdiger dalián most kárpótlást vegyünk!”

Lőn nagy dulakodás most, egyik sem engedett; Sokat levertek, a ki nem is kapott sebet; Egymásra bajvivóknak csoportja úgy toltúl, Sok, a ki ép különben, egymás vérébe fült.

„Oh jaj, szeretete b'atyám, kit a halál elér! Gyászban hagyád vesztélyben öcsédet Gizelért! Jó Rüdiger miatt is úgy fáj az én szívem, Egykép mind a kettőért vérzik keserviben.”

Hogy halva látta b'atyját Gizler jó dalia: A többinek miatta jutnia kellett lakolnia. Vészomjázó halál, hejh, aratott mód ne'kül, Rüdiger vitéziből, hajh, csak egy se' menekül.

Gunther király és Hágén és Gizler lovag, Volker levente s Dankwárt akkor megállanak, Hol véres nagy halomban feküdt a sok halott, És kezdenek jajtani nagy siralommal ott.

„Legjobbjaink elesetek!” jó Gizler kiált. „De hagyjuk a siralmat! Szabadba most ki hát, Pánczélaink” kihútni e forró harc után... Vagy hogy tovább is éljünk az Isten sem akarja tán!”

Bágyadtan félredül sok, sok meg a földre ül. Nem volt egy ellenség sem; bechláriak, körül, Heverték mind, megölve. Csönd, némaság leve... — Nem tudja mire vélni e csöndet Etel.

„Oh jaj, gonosz szolgálat!” Krimhilda fölkiált. „E hűtlen Rüdiger benn szót késlekedve vált, Meg sem támadja őket! — A hitszegő, pribék! Meglásd, Burgondba öket visszavezérl meg!”

„Mi haszna, hős Etel, most, hogy rá pazarolád Oly sok kegyed” és kincsed? Hogy adja vissza: ládd! — A kit boszulni küldénk, velők kezét fogott.”

„Oh gyász s jaj, hogy nem úgy van, királyné asz-szonyom!” Hallá Volker levente és így felel legott:

S ha illenék ily hűgyet hazugnak mondanom: Pokoli rút hazugság, azt mondanám, szavát! Mert véres kézfogást tett a hű Rüdiger lovag.

„Szavát híven betölté, mit nektek fogada: Vérében fekszik itten ő és egész hada. Jól néz körül, Krimhilda: hű szolgád van-e még? Rüdiger nemesen s híven hűnyá be a szemét!

„S ha nem hiszed szavamra: magad hát jöszte, nézd!” Jaj, siralom mit láta! Ott hozzák a vitézt, Meghalva, — s oda tészik, a hol rá láthata... Hajh retentő Etelnek s vitézi' bánata!

Mikor előbbök tettek halva a daliát: Nem írja azt le nektek semmi iródiák, Milyen keserves jajsó s veszeklés támadott, Nők, férfakkal együtt jajtva sirtak ott.

Retentő haragjában ordított Etel, Hogy hangja, mint a sebzett oroszlán, bömböle; Maga a királyné is gyászról leverve lett, Mindketten szörnyen sirtak az öreg Rüdiger felett.

Rajzok az országgyűlésből.

II.

A balközép.

Országgyűlési képesportozataink második a balközép fő-tömbjét választottuk. Nem tudjuk ugyan nem tévedünk-e, s nem kellene-e derék-bal nevezet használnunk, de biztosíthatjuk mind az illetőket, mind általában a tisztelt közönséget, hogy tévedésünk semmi esetre sem szándékos, s csak onnan ered, mert maga a tisztelt párt egyik árnyalata így, a másik amugy szereti magát nevezni, rajzunkon pedig mind a kettő képviselve van. De semmi esetre sem fogunk csalódnai az elnevezésben, ha azt mondjuk: „ez a kormányképes ellenzék,” ellentétben a szélső ballal, mely talán még maga is elismeri magáról, hogy ő nem kormányképes.

Oh, egészen másképp áll a dolog Öfelsége leg-hívebb ellenzékére, a derék-bal-középre nézve. E párt, melynek egy csoportozatát ma szinről szinre mutatjuk be olvasóinknak, kik őket szemellenleg úgy is rég ismerik már, e párt kétszeresen kormányképes. Először mert politikája egészen loyális, s nemcsak szájjal, hanem valóban is a pragmatika sanctio és personal-unió alapján áll, és bár programja eddigéig inkább csak tagadólágos alakban mutatkozott, és többet szólt arról, mit nem akar mint ellenzék, mintsem arról, mit akarha s ténne, ha kormányon ülne, de hiszszük, hogy annak idejében ezzel sem maradna adós. Kormányképes másodsor, mert tagjai közt nem egy van abból a fából, melyből a minisztereket szokták faragni, nem mintha Villars tábornagy szójátéka

szerint addig kellene a miniszterségre várniok, míg Öfelsége majd fából akar minisztereket faragni magának. Nem, az oly párt, melyhez egy Ghyecz, Tisza, Bónis tartoznak (hogy többet ne emlitsünk), nem szűkölködhetik kormányképes férfiakban. Mint ellenzéknek csak egy fő hibáját ismerjük, azt hogy úgy ez ellenzék, mintha soha sem kellene kormányra jutnia, vagy maga sem hinné komolyan, hogy arra jutand. Mert sok dolog ellen csinál ellenzék, a mit kormányon maga sem ténne, nem tehetne másképp. Mi pedig lehetségesnek tartjuk kormányra jutását s félünk, hogy ez esetben nem egy mostani föllépése fog fejére olvasatni.

De ne kutasuk a jövőt, maradjunk a jelennél s fordítsuk szemeinket az előttünk fekvő képesportozatra.

A miniszteri karszöke, félkörben, a ház közepé előtt sorakoznak; s így a balközép elébe is jut belőlök kettő. Képünkön ezek egyike, a leg-szélső látszik, melyen Górovc miniszter ül. Rajzunknak természetesen kiegészítő része, — nem úgy e magyarázó soroknak; ő excellentiája teljes-séggel nem tartozik a balközéphez, s ez alkalommal nem volna helyén felőle szólnunk.

A miniszteri karszök mögött a baloldal első padjában, fájdalom, csak Nyáry és Bónis alakjai látszanak. Pedig e pad, ha a rajz s a lap ökonómiaja engedte volna, mind végig érdekes alakokat tüntetett volna föl. Így nélkülözünk kell a jó öreg Luzsényszky Pált, tul rajta a legrégibb követet, ki most a képviselők közt ül, az ungi Bernádot csigás fűrteivel, s a mindig ifjú Hot-spurt Perczel Móriczot. De vizagstaphatjuk magunkat, mert az a két alak, ki szemünk előtt ül, magais elég betölteni egy padot.

Nyáry Pál és Bónis Sámuel... mindkét névhez egy-egy egész politikai pálya emlékei fűződnek. Amaz a megyei, emez a 48 at előző ellenzék politikai prototyppe. Nyáry Pált Pest-, a központi megye tette nagygyá, ámbár ezt megfordítva nem mondhatnók, mert Pestmegye nagy volt, sőt akkor volt igazán nagy, mielőtt még Nyáry Pál lett volna vezérő egyénisége. Mikor a pesti megyéhez nagy teremében Kossuth és Desseffy Áruöl, Széchenyi, Eötvös és Szentkirályi vívtak nagy, gyászai harcaikat, akkor bizonyára nagyobb volt a központi megye, mint mikor az epigonoknak Nyáry akaratára kezdett feltétlenül parancsolni. Az a szónokok kora volt, s Nyáry barátjai sem tartják nagy szónoknak. Ő kitűnő első alispán volt, határozott adminisztratív tehetség s ez nagy szó Magyarországon, a municipális élet hazájában. A municipium azonban le kezdette járni magát, csillaga halványulban van a parlamentarismus fénylőbb golyója előtt; és Nyáry Pál ujabbban az államtani teoriák methodikájára adta magát. E téren nagyobb hirre, mint elismerésre tett szert. Fölfedezte a megyés miniszterium koordinátltságának famozus tanát; formulázta az alkotmányos szabadságot, mely szerint mindenkin szabad tenni mindent, a mit a törvény világosan nem tilt; s legujabban világosságra hozta az alkotmányos élet ama két-tő titkát, mely szerint először az alkotmányosan hozott törvénynek mindenki engedelmeskedni tartozik, de másodsor a törvénynek nem örökre alkotmatnak s megváltoztatásukat kívánni joga van mindenkin. Mind ez igen szép dolog, de mi mégis azt hisszük, hogy Nyáry Pál sokkal inkább helyén volna az alkotmányos praxis, mint a teoriák terén, s ha egyszer belügyminiszter lesz, hasznosabb dolgokat fog művelni, mint az ellenzék szónoki téren. Addig is, mint látjuk, papírt tart kezében; kétségkívül tartandó beszédének brouillonja. Kiváncsiak lehetünk beszédére s kíváncsi-ságunkat, ha megkezdí is szónoklatát, egy darabig nem látanduk kielégítve, mert Nyáry Pál rendszeren oly halkan és hangtalanul kezd beszélni, mintha mellbeteg volna; mikor aztán látja, hogy egészséges kinezése után senki sem hiszi el neki, akkor egyet mosolyog s fentebb hangon kezd szónokolni. — Bónisban, ki mellette ül, ennyi affectatio sincs. Majdnem azt mondhatnók, Deákon kívül az egyetlen ember a világon, a kiből éppen semmi néven nevezendő affectatio nincs, még csak egy szemernyi is. Természetes, egyenes, igaz ember. Jól esik ránézni, a 48 előtti ellenzék tiszta magyar politika s szeplőtlenül maradt képviselő-jére. Jól esik hallani tiszta, világos, egyszerű elő-adását, mely még a logikát sem affectálja, talán éppen azért, mert merő logika. Bónis, ha nem czáfol, meggyőződésait egyszerűen, nemesen adja elé, soha sem folyamodva a szónoklat virágaihoz, de gyakran az érzés őszinteségének, sőt a kedély-nek is bír melegével. Ha czáfol, soha sem kapasz-

kodik a szók egértarkába, ellentele állításának mindig csak lényegét veszi czáfolat alá, s azért ellene még félremagyarázást sem kérhetett szót senki ugynevezett „személyes kérdésben.” Most is, nézzétek, mily eszesen figyelő arczozal ül ott, a beszédben nem a szavakra, hanem az eszmékre függesztve lelki szemeit. E figyelem s a tiszta felfogás képesíti Bónist arra, hogy a háznak élő krónikája s egyszersmind korrektora is legyen; a jegyzőkönyvet egyedül ő neki olvassák fel s ő szokott abban helyreigazításokat tenni; a tanácskozást, ha kizökken kerékvágásból, ő igazítja abba vissza; a házszabályok, ez az ő eleme s ő azokat mindig jól alkalmazza, valamint az előzetes esetekre hivatkozás gyakran hatályos fegyverét is. Megannyi valódi előny a parlamenti élet küzd-terén. Kár, hogy nem a jövő embere már; nem kora miatt, mert hisz teljes erejében van még testi és lelki teltségének, — hanem lelkületéért, mert ő táblabíró, e szó legtisztább értelmében; mostanában pedig a táblabíró-politika alig terjedhet túl a konzerváló ellenzék szerepén. De legyen szerepe Bónisnak bármí, őt e hazában mindenki tiszteli, politikai ellenfelei is kivétel nélkül, sőt azok is, kiket egyszer-mászor megleczkéztetett (s ezzel e sorok írója is dicsekedhetik) — és ő e tiszteletet teljes mértékben meg is érdemli.

A második padban szétült a derék Bonossy Ignác figyel csendesen; éles és s tiszta hazafiság, a balközép második sorbeli bajnokainak egyik legjobbika; nem gyakran szól, s akkor sem hosszsan, de megjegyzései talpraesettek s módosítványait gyakran elfogadják, nemes észlelte nyilatkozatait nem egyszer megtapsolja a jobb oldal is. Mellette az öreg Boczkó ül, minden korelnökök dacára a legidősebb tagja a háznak; ki csak most ismeri, azon emberek közé számítja, kikről az volt mondva: a legjobb emberek azok, kiknek nincs történetük; pedig neki van története is, s az is becsületére válik. Tovább a mély hangú s férfias képi Szaplonczayt látjuk, ki a legcekekélyebb dolgot is oly páthosszal s a legprózaibbat is annyi emphasisal zengi és dörgi el, mintha a haza végmrolásának konditáná vészharangját. Tán éppen a mármarosí elő-árakról akar riasztó szónoklatot tartani, azért konferál oly élénken mármarosí követársával Várady Gáborral. A finom éles arcu egyéniség, ki majd hideg szentvelen alakjával a halvány Cassiust, s majd érzékelésével valami német lyrikust juttat eszünkbe, különös ellentétekből van szöve. Néha oly loyális ellenzék, mintha ellenzék sem volna; máskor ismét oly merész támadó, hogy szinte megdöbbsent. Lez-e belőle miniszter, ha pártja kormányra jut: e kérdés titkába nem vagyunk beavatva. Egykor színházi intendánsnak emlegették s talán ambíciója is volt e művészeti post; most azt hisszük magasabbra néz s mi csak dicsekedhetjük érette.

Egy paddal hátrább az ellenzék vezérét találjuk. Mint harcban is, a modern háborúban legalább, a vezér nem az első sorban szokott helyet foglalni, a mi baloldalunk is úgy tesz. Mig Deák az első sorban vett ülőhelyet pártja élén, Tisza és Ghyecz tömbjük középtájt foglalták el. Egymás mögött ülnek s gyakran előre hajlik az utóbbi, hogy fiatalabb vezértársával valamit közöljön. Rajzolónk egy kivételes pillanatban leste meg Tisza szónoki állását. Ő ritkán szokott oly tüzrel beszélni, hogy még karját is egészen föl-emelje, rendszeren csak fölemelten jártatja maga előtt jobb kezét, a szemüveget vagy pajbászt tartva benne, magyarázó taglejtéssel. Most szokatlan fölhevülésben látszik lenni; valószínűleg erőlyes polemiaát folytat, vagy éppen visszautasítja az ellenfél valamelyik szónokát. A polemia az ő legerősebb oldala, tulajdonképi eleme. Erős és éles kritikus, kivált a részletekben; erénye s hibája ez. Erénye, mint pártember, hibája, mint vezér. Mint ilyennek, nem volna szabad a kisebbszéri czáfolgatásokkal oly sokat foglalkoznia, s indítványozói zárbeszédeit inkább az eszmék magaslátán kellene tartatnia, mint az aprólékos érvek refutálásig lebocsátania. Ritkán rekapitulálja tárgyát nagyobb vonásokban s az ellenérveket nem annyira valódi lényegökben állítja fel, hogy ostrom alá vegye és megdöntse, mind inkább a polemikus szokás szerint ad absurdum szereti redukálni s az ellenfél szabotossághányát is felhasználja, csak hogy annál diadalmasabban refutálhasson. Ha a valódi parlamenti nagyságokkal, Pittel és Mirabeauval, Deákkal és Kossuthal mérjük össze, sokat fog vesztetni. Nagy eszmék, melyek egyszerre előasz-szák s megtermékenyíték a hallgatóság lelkét, nincsenek. Kitűnő dandár-parancsnok vagy gue-rilla vezér, de — eddigelő még nem mernék

állítani — hogy egy egész nagy politikai hadjárat fővezérének szintoly kitűnő fogna lenni. Talán lesz alkalma, hogy erről is meggyőzzön s mi örülni fogunk, hogy nagyjaink pantheonában ő is betölt egy üres talapat. Mellette bátyja László ül, egész odaengedéssel hallgatva öcséje és vezére beszédét. Nyílt, becsületes arc, rajta a hazafiság és vitézség elidegeníthetetlen érdemei: a sebhelyek. Ritka becsületes-ségű szív s nemes kedély; jeles gazda s hasznos polgár; meggyőződés embere; de a szív politikusa s sentimentalitás szónok. A parlamentben is a toászok hangján beszél s nem idegen a frázisoktól sem. De szól vagy tesz, lehetetlen nem rokonszenvenni vele. Mellette honvédbajtára ül, e vékony, beteges, szikár alak egy vitéz alezredes, Pap Lajos; hajthatatlan székely szív, a ki megkóstolta a harc-veszélyt, a börtönt, a nyomort is, de mindig hasonló maradt magához. Választói, a derék kézdí-vásárhelyiek, hazafias és katonai érdemeit és szenvedéseit akarták jutalmazni bizodalmaikkal. Képünkön mintha nem is figyelne vezére beszédére, oly elmerülve olvas valamit. Annál jobban hallgatja mellette Békassy, csöndes férfias arcával, melyen a mély gond nem szántott redőt s kora bánat nem hagyta az eszmélkedés és szenvedély nyomait.

Egy paddal hátrább Ghyeczy Kálmánt látod, sensitív arcával s bölcs nyugalommal hátululve, homlokára feltölt papaszemével. Nézzé akárki ez arcot, midőn hallgat s midőn beszél: az idegesség és a nyugalom sajátságos vegyületét talállandja rajta. Néha megrezdül rajta minden ideg, néha kezeit valódi reszketés fogja el, de az ész és akarat ereje győz az izgatottságon, s beszéde úgy foly, mintha teljes nyugalom sugallná, oly szabatosan s egyöntetűen, mintha nyomtatva volna. A két pártvezér közül, kik a balközép első szerepén barátságosan osztoztak meg, kétségkívül Ghyeczy a nagyobb gondolkodó s az eszélyesebb, míg fiatalabb társának az elhatározottságból és bátorságból jutott több. Kivált az utóbbi viták alatt feltűnő volt Ghyeczy hallgatólag visszavonulása számos kérdésben, hol az egész támadást Tiszára bízta. Talán gyöngébbnek tartott némely posztit, mint-

sem eszélyese-, vagy éppen erősebbnek, mintsem szükséges volna magának sikra szállani a védelemre? ki tudná megmondani? Most is úgy hallgat, hogy világosan látszik: nem is készül felszólalni s a tüzből, melyetl Tisza beszél s nézeteit vitatja, benne egy szikra sincs. Mi nem tudhatjuk, nem is sejtjük, mely fajta kérdések azok, me-

dást intéz a kormányra, de aztán soká elhallgat, mintha egy rohamban mind kilőtte volna puska-porát; mellette Thury Gergely, kinek megnyugtatóására tartozunk azon nyilatkozattal, hogy sokkal szebb ember, mint képünk után sejtene lehetne, aristokratikus szépséget méltán irigyl székely patriotája a „szép” Domokos László is; s még tovább, elmosódva az árnyban Berzenczei László, a baloldal Besze Jánosa, kiben a sok hányódás, tapasztalás s világlátás csak a bohóci hajlamokat nevelte; kár, hogy feje búbja lemaradt a metsző fájáról, mert így el nem dönthetjük oly bodros-e még haja, mint képeinek a Borszem-Jankóban megjelenése előtt volt, vagy oly sima már, minőnek ottani megfésülte-tése után erőlteti. Maros - Vásárhely, midőn Dózsa Elek után küldte őt az országgyűlésre, mindenestre többet vesztett reputációjában, mint a mennyit a baloldal nyert vele.

Az utolsó pad fülhalmában még két alakot látunk. Széltől a derék öreg Ghyeczy Ignác ül, Kálmán bátyja, egyszerű külsejű, férfias szépségével, meglepő nemes alak.

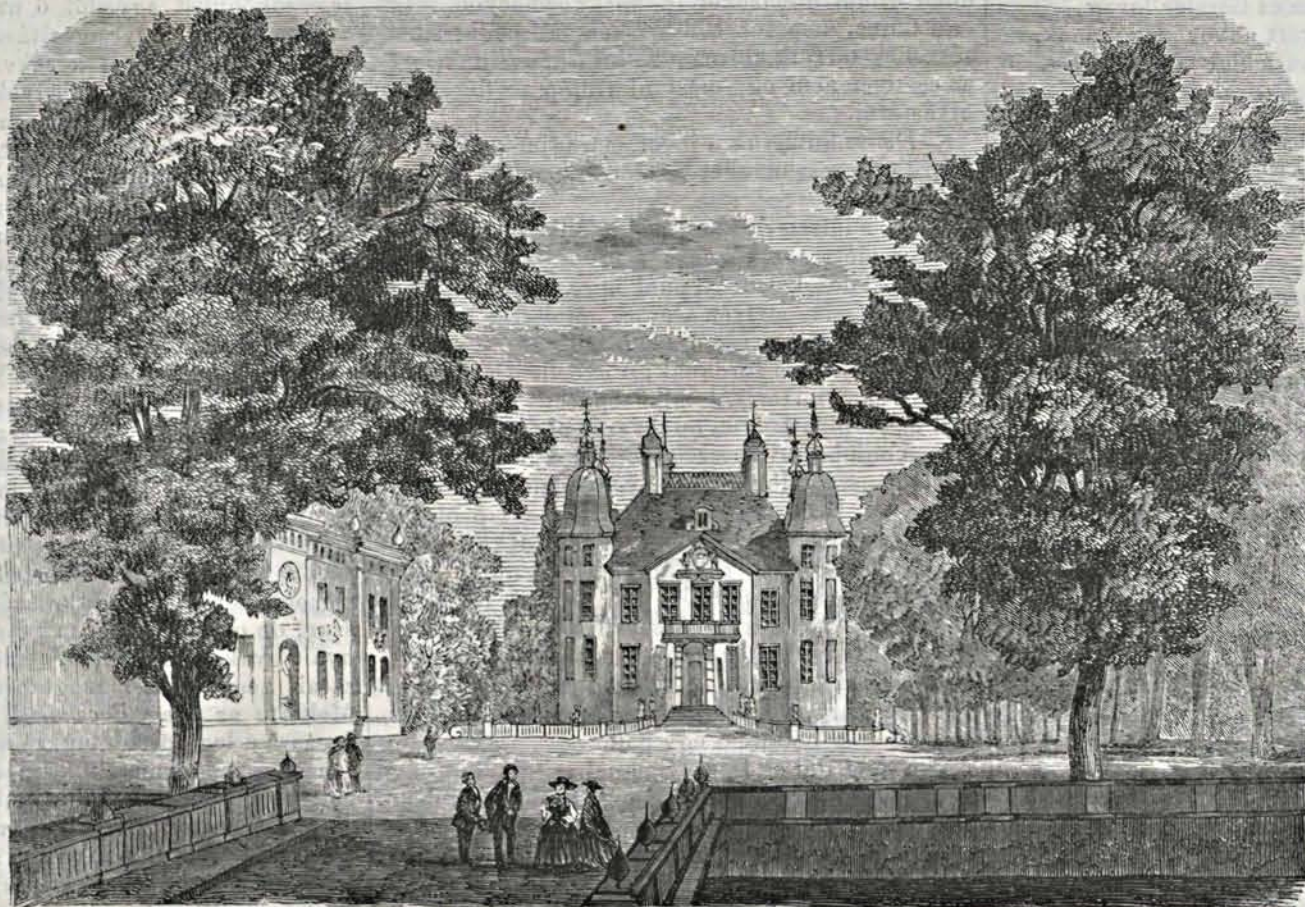
E tömbtől egy pad-közi menet választja el azokat, kik egy osztálylyal balabbra ülnek; de ez osztálynak csak egyik szárnyát vehette föl képebe a rajzoló; nem annyira azért, hogy a szélső balhoz félt volna „igen közel lépni” — mint inkább egyszerűen csak térhiányból.

Az első padban egyedül b. Simonyi Lajos látszik, e finom arcu, gentleman-tartásu, nemes előadásu fiatal férfi, ki a bécsi delegációban a római nagy követség alább szállítása iránt tett s nézetünk szerint is teljesen indokolt motiója által tűnt föl.

Nem gyakran szól, de választékosan s valódi parlamentarizmusban. Mögötte az irodalom két matadorja, a „Hon” szerkesztője s főmunkatársa Jókai és Csernátony ül; mindkettő sokkal iamereteseb, mintsem sokat kellene mondani bemutatásukra. A tollat egyenlő könnyűséggel kezelik, de nem a szót, mert míg Jókai a ház egyik leg-

sem birna szólani; de talán egyedül eszély kérdése az nála, belevegyüljön-e vagy ne a vitába. Mindenesetre valódi miniszteri férfi s egy ellenzéki vezérről ennél nagyobb dicséretet nem is mondhatnának.

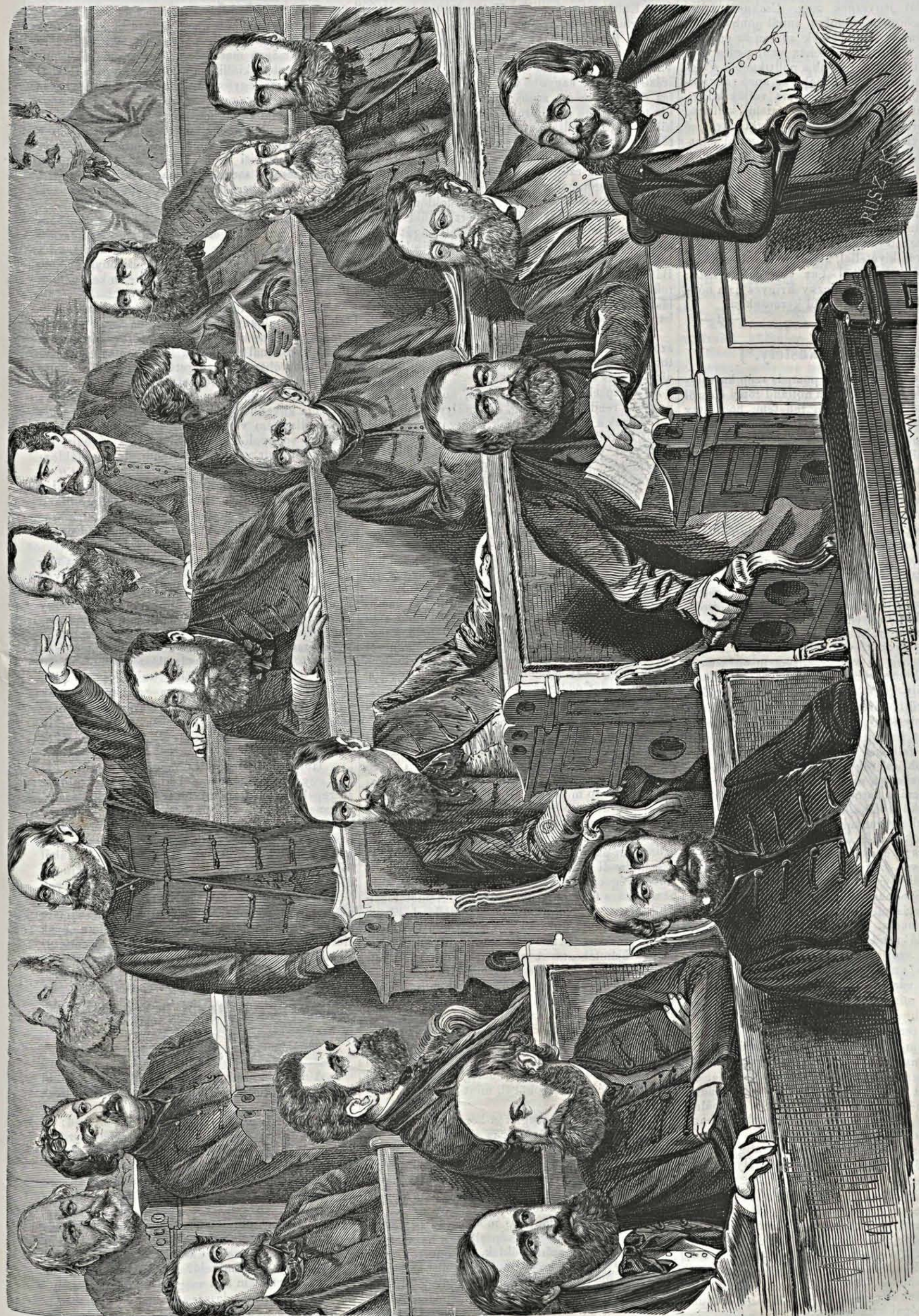
Egy sorban Ghyeczyvel, a szónokon túl Nikolics ül, a tüzes kis csatár, ki olykor heves táma-

Biloen kastély Hollandban.

Gabona-rakodás. — (Greguss János rajza.)

Rajzok az országgyűlésből: II. A balközép. — (Jankó János rajza.)

Berzenczei László.
Békassy Lajos.
Thury Gergely.
Pap Lajos.
Boraskó Dániel.
Nyáry Pál.
Gorove, miniszter.

Boraskó Dániel.
Nyáry Pál.

Thury Gergely.
Pap Lajos.
Boraskó Dániel.
Nyáry Pál.

Nikolics Sándor.
Tisza László.
Somogy Ignác.

Tisza Kálmán.
Simonyi Lajos.

Damaszkin János.
Ghyeczy Kálmán.
Manczinger Emil.
Csernátony Lajos.
Jókai Mór.

— (A kolozsvári ref. főtanoda) a lefolytatott első felében 672, a másodikban 666 tanuló számlált. E létszámból 214 az elemi, 322 a gimnazialis, 85 a bölcsészeti, 45 a jogi osztályra esik. A másodikévi vizsgálatok június 19-től június 1-ig tartottak. A tanárok állásai hat rendes (Fekete Mihály, Kócsi Károly, Kolozsváry Sándor, Nagy Ferencz, Simi László, Sárkány Ferencz), négy rendkívüli (Erdélyi Indali Péter, Jancsó Lajos Szabó Károly, Szász Domokos), két szaktanítóból (Graf Jakab és Nagy Sándor) és nyolcz osztálytanítóból. A rendes tárgyakon kívül a franczia nyelv, ének, zene s testgyakorlatban is oktatás nyer az ifjúság.

Tompa Mihály meghalt.

Lapunk bezártakor vesszük a bár nem váratlan, de mélyen megdöbbentő gyász-hírt, hogy koszorús költőnk, évek óta tartó s az utóbbi időben iszonyúan súlyos szenvedései után, július 30-dikán megszűnt élni.

A nemzeti költészet műsája méltán ölt gyászt, felkentének ravatalánál; s a szeretet és barátság csak félve viszi oda könyázatott koszorút, hol egy nemzet teszi koszorúját a koporsóra. A virágok, melyeknek szerelmi ábrándját oly bővösen éneklé meg, a fecske és a gólya, melyeknek oly gyönyörű dalokat szentelt, a hazafiság, melynek fájdalomát annyira magasztosította énekeiben, s a nép, mely dalai nehányát legszebb népdalaink közé sorozta, — mind siratják őt. Az egyház egyik kitűnő ékességét gyászolja benne. Ennyi részvét enyhítse özvegyének bánatát, mit meggyógyítani majd csak a sír tudand, mely kincseit mind elragadozta tőle.

Béke a kiszenvedett poraira!

Irodalom és művészet.

— (Bocor István.) a pápai ref. főiskola tanára, egyike azon régi, fáradhatlan tanfőnöknek, kik hosszú pályájukon át elévülhetlen érdemeket szereztek, közelebből adá ki „Magyarország történelme, különös tekintettel a jogtörtétele” című munkájának 6-ik füzetét. Ez 1792-től 1848-ig terjed, s nemcsak mint tankönyv, de mint olvasmány is, legfőként jogtörténetünkkel illetőleg, hasznos kézikönyvül szolgál. A következő 7-ik pótlékfüzettel a munka be lesz fejezve.

— (A magyar tud. akadémia) kiadásában megjelent azon értekezés, melyet az évi apr. 20-án olvasott fel Kautz Gyula r. t. a „Jogtudomány és nemzetgazdaság”ról. Ára 25 kr. Megrendelhető Eggenberger akad. könyvtárából.

— (Megjelen.) „Az 1867-diki párisi világkiállítás.” Rósa Lajos, magyar országos világkiállítási biztos jelentése; közli a közgazdasági minisztérium irodájából.

— (A „Századok”) VII. füzeté megjelent. Botka Tivadar, Szabó Károly, Gyárfás István, Pesty Frigyes dolgozatai teszik érdekessé a füzetet, azokon kívül terjedelmes tárcza.

— (Kudnyánszky Kálmán) egy kis röpirat jelent meg „Egy parlasi eszmé” cím alatt, mely falusi községeink finánciális gyarapítását tárgyalja, oly egyszerű módon, mely praktikus népek épen nem lenne kivihetetlen.

Közütemek, egyletek.

— (A magyar tud. akad.) utolsó gyűlést tartott éjnyben július 27-én. A nyelv és széptudományi osztálynak jutott a nap; elnököl Kubinyi Ágoston. Mátyás Flórián nyitotta meg a gyűlést, beutavta „A magyar nyelv történeti szótára” című művének első füzetét, mely az A betűt foglalja magában. Egyes nevezetesebb szavak származási útját-módját olvasta föl belőle, kiemelve különösen, hogy a szó-alakulásoknál a hangváltozatra fordított mindenütt kiváló figyelmet, mert csak ebből érthető meg a nyelv fejlődése. Utána Toldy Ferencz lépett elő néhány ismeretlen adalékkal a régi magyar irodalom történetére vonatkozólag. Az első: Sztárai Mihály szindarabja a XVI-ik század derekáról. Annnyal érdekesebb irodalmi emlék, mert ebből a századból magyar szindarab mindössze 3—4, s ezek között komédia csak egytelene volt ismeretes. A másik emlék egy kis magyar szótár a XVI. századból Bernardo Baldi olasz nyelvtudóstól, a harmadik latin-magyar codex ugyancsak a XVI. századból. — A belügyminiszter tudósítja az akadémiát, hogy ő Felsége legkegyelmesebb elhatározásával, addig is, míg törvényhozási intézkedései érvénybe lépnek, az akadémiának mindenemű tökéjét, palotáját és bérházát minden adózás és illeték alól fölmenté, s ez iránt a pénzügyminiszter már utasított. Kitérő éljenzéssel fogadtattott. — Szász Károly, egyik közelebbi ülésre hivatkozva, emlékeztette hozzá, hogy Bolyai Farkas, erdélyi matematikusnak, kinek egyik munkáját mostanában egy francia folyóirat s ennek nyomán az akadémiában Hunyadi Jenő ismertette, tulajdonképeni matematikai művein kívül egy zenészeti értekezése is maradt fenn, melyben a zenét a matematika alapjaira igyekszik fektetni.

Egyház és iskola.

Minthogy az akadémia lépéseket tesz Bolyai munkáinak megismerésére iránt, ajánlja ezt az értekezést is az illető osztály figyelmébe.

Egyház és iskola.

— (A svájci lengyel emléke) leleplezésére Garibaldit is meghívták. Az agg hős azonban nem jelenhet meg, mert gyöngéledik. Leveiben közölni meg a meghívást, s ebben többi közt írja: „Sokszor éreztem, hogy nem követhetem szívem sugallatát, s ez mindig nagyon fáj. Fáj most is, hogy a vitéz lengyel nemzet szabadságának emléke előtt nem jelenhetek meg. Fájdalom, hogy szívem ifjabb a épebb még mindig, mint testem.”

— (Hugó Victor) befejezett egy új drámát, melyen harmincz év óta dolgozik. A drámacím: „Madame de Maintenon.”

— (József főherczeg) 25-én fogadta a magyar orvosok és természetvizsgálók egyletének küldöttségét: Balassa, Kovács, Than és Karlovsky urakat, s azon kérelmeket, hogy az egylet pártfogójává választását elfogadni kegyeskedjék, a legszivesb ígérettel viszonozza. Ő fensége alousi uradalmába utazott.

— (Dugonics András), a kedélyes költő halálának 50-ik évfordulati napját Szegeden a költő szülő- és nyughelyén, gyászallegoriával ülték meg a színházban, mely alkalommal Szathmáry L-né, a nemzeti színház tagja, szintén fellépett.

— (Végzetes véletlenség) történt Belgrádban a halálra ítélt kivégzése alkalmával. A parancsnokoló tiszt ugyanis közel állt a kivégzendő részére készített gödrökhöz, és egy karóról, melyhez a kivégzendő kötve volt, a golyó visszapatant; a tisztet fejben találta, és az rögtön szörnyen halt.

— (A tunisi bély) a napokban utazott át városunk kisérétével és e között hat nejjével. Egyik helybeli szabó-czégtől ruhákat rendelvén mutatványul, nemzeti öltönytűnk annyira megtetszett neki, hogy valami 30 darabot vásárolt, és alkalmasint meg többet is fog rendelni.

— (A Gellérthegy alatt) egy két lovas fogat a kocsisal együtt nyomtalanul eltűnt a Dunában. Utóbb egy más is vetődött épen oda, de azt végül kivonszolták az erős lovak.

— (Kolozsvárt) a farkas-utczai ev. ref. templomot jul. 23-án éjjel fölverték és hat értékes arany és ezüst ősi czimert, köztük II. Apafi Mihályét, elrabolták, a többi czimernek pedig keretét felszergették.

— (Régi vers.) A kolozsvári ref. főtanoda könyvtárában érdekes régiséget fedezett fel Eötvös Lajos, t. i. egy költeményt Zrínyi a költő megilletése felett 1666-ból. Szerzője Barakonyi Ferencz, ki a költeményt Torna városban írta.

— (Hojdu Péter) batizi ref. lelkésznek 100 frtot engedélyezett ő Felsége a mindkét felekezeti evangélikusok segélyezésére szánt évi adalányból.

— (A bártfai tüzekárosultaknak) 500 frtnyi segélyt engedélyezett ő Felsége.

— (Bankóhamisitól) fedezett fel a budai városi kapitányság. Egy uriasan öltözött egyéniség Bányf alnév alatt a Vízivárosban lakást tartott. A napokban egy vendégfogadóban fizetett, de a fogadós a bankót hamisnak ismerte fel. A kapitányság ezt tudomásul vévén, dél felé meglepte lakásán a hamisit. A főkapitány első pillantásra egy hírdet tolvajra és feltörőre ismert benne, s

gyel ügynek. Egy Németországban ismert nevű író már is egy iratot tesz közzé, melynek címe: „Lengyelország helyreállítása, mint Németország erősödésé.” — A világhosszú derengni kezd, és a ki tegnap még ellenség volt, holnap már szövetséges lehet. Öszeköttetésben Rapperswyl város hatóságával, mely nemes érdekeltséget fejt ki ez ügyben, köteleseggemnek tartom a különböző országbeli aláírók nevében, kiket képviselni szerencsem van, az aug. 16-iki ünnepélyre mindazokat meghívni, kik előtt szent a szabadság és a népek függetlensége. Fogadják stb.

— (A svájci lengyel emléke) leleplezésére Garibaldit is meghívták. Az agg hős azonban nem jelenhet meg, mert gyöngéledik. Leveiben közölni meg a meghívást, s ebben többi közt írja: „Sokszor éreztem, hogy nem követhetem szívem sugallatát, s ez mindig nagyon fáj. Fáj most is, hogy a vitéz lengyel nemzet szabadságának emléke előtt nem jelenhetek meg. Fájdalom, hogy szívem ifjabb a épebb még mindig, mint testem.”

— (Hugó Victor) befejezett egy új drámát, melyen harmincz év óta dolgozik. A drámacím: „Madame de Maintenon.”

ságnak 150, 3. A honvédek felségelésére (a már adott 200 frton felül) 150, 4. A pesti árva-leányok intézetének 150, 5. Pesti szegények házának 150, 6. A vakok intézetének 150, 7. Pest városa szegényei közt leendő kiosztás végett a városi hatóságnak 150 frt. Összesen 1050 forint.

— (E héten is) több rendbeli panaszt vettünk postai rendeltetések és visszaélések ellen; ilyen az ónodi „postásné asszony” számos szeszélyeskedéseis önkénykedései ellen intézett panasz; ilyen Jásziskéből egy beküldött levélborítékkal tanusított panasz, miszerint a Zsákára címzett levél, bár borítékára az utolsó posta Furta, sőt a megye (Bihar) is világosan fel volt jegyezve, s az ut is Berettyó-Ujfalu felé, mégis négyezer járta be Kecskemétet, Izsákot, Czegledet — mint ez a rányomott postabélyegekből kitűnik. Mi az ily bajokon segíteni képesek nem vagyunk, de hogy a nyilvános megrovásnak egy pár sornyi tért adjunk, köteleseggünknek ismerjük.

— (A szerb foglyok vizsgálata érdekében) a delegált pestvárosi fenytő törvényszék elhatározta, hogy Stroka, Szarvassy és Verovacz urakat leküldi Belgrádba a helyszínen szerzendő információk végett.

— (Valaki egy anonyim levelet) intézett Csernátanyhoz, melyben azzal fenyegetik, hogy ha még ezután is oly közleményeket fog írni, mint eddig irt a „Hon”-ba, vigyázzon magára, mert Beniczky sorsára jut. Csernátany ugyanis a „Hon”-ban erélytelenséget lobbantott a hatóságok szemére, s azt indítványozta, hogy ne csak 500 frtot tüzzenek ki, hanem jelentsék ki a hatóság azt is, hogy az, ki ez ügyben fölvilágosítást ad és büntetéses is (kivéve ha nem a fötettes), teljes bocsánatot nyer; Beniczky arczképét pedig czernyi példányokban terjeszszék el országgszerte, tegyék ki a kirakatokba stb., hogy mindenki ismerhesse, s a ki látta vagy látja, figyelmeztetve legyen. Ezekért kapta a fenyegető levelet, mely magyarul, gyakorlott kézzel és helyes-írással van írva.

— (A bécsi lővész-ünnepélyről) írják, hogy vasárnap érte el a tetőpontját, midőn díszcsarnokban 20,000 ember lakomázott és toasztozott. Ott toasztozott Besze János is s dörgelmes hangjával a német kultúrát magasztalta. Azt is mondá a többiek közt — elég furcsán — hogy Ausztria feladata a különféle nemzetiségű színekből egy szírványt képezni, mely átölelje az emberiséget (!)

— (A svájci lengyel emléke) aláírói nevében az elnök gr. Plater László köv. felhívással tisztelte meg szerkesztőségünket: „Villa Broelberg Zürich mellett 1868. jul. 23. — Szerkesztő ur! A zürichi tő partján Rapperswylben aug. 16-án fog fölzengetni azon emlékoszlop, mely Lengyelország évszázados küzdelmének emlékét megörökíteni állítatták. A szabadság barátaink hódolata ez oszlop a függetlenség eszméje, Lengyelország életrelvalósága és vértanúsága iránt, — nemzetközi tiltakozás egy évszázad igazságtalansága ellen, a jog tiltakozása az erőszak ellen. Azon pillanatban, midőn egy vak és kérelhetlen politika azon erkődök, hogy a lengyel nemzetiséget kiirtsa, és megfoszson millióit vallásos hitöktől, sőt még nyelvöktől is. A közvélemény ekepen nyilvánuló tiltakozása nem lehet csekély horderejű. E nemzetközi ünnepélyt emelendő különböző országok nevezetességeinek jelenléte; minden oda mutat, hogy segíteni fog új rokonszenvet szerezni a len-

gyel ügynek. Egy Németországban ismert nevű író már is egy iratot tesz közzé, melynek címe: „Lengyelország helyreállítása, mint Németország erősödésé.” — A világhosszú derengni kezd, és a ki tegnap még ellenség volt, holnap már szövetséges lehet. Öszeköttetésben Rapperswyl város hatóságával, mely nemes érdekeltséget fejt ki ez ügyben, köteleseggemnek tartom a különböző országbeli aláírók nevében, kiket képviselni szerencsem van, az aug. 16-iki ünnepélyre mindazokat meghívni, kik előtt szent a szabadság és a népek függetlensége. Fogadják stb.

— (A svájci lengyel emléke) leleplezésére Garibaldit is meghívták. Az agg hős azonban nem jelenhet meg, mert gyöngéledik. Leveiben közölni meg a meghívást, s ebben többi közt írja: „Sokszor éreztem, hogy nem követhetem szívem sugallatát, s ez mindig nagyon fáj. Fáj most is, hogy a vitéz lengyel nemzet szabadságának emléke előtt nem jelenhetek meg. Fájdalom, hogy szívem ifjabb a épebb még mindig, mint testem.”

— (Hugó Victor) befejezett egy új drámát, melyen harmincz év óta dolgozik. A drámacím: „Madame de Maintenon.”

— (József főherczeg) 25-én fogadta a magyar orvosok és természetvizsgálók egyletének küldöttségét: Balassa, Kovács, Than és Karlovsky urakat, s azon kérelmeket, hogy az egylet pártfogójává választását elfogadni kegyeskedjék, a legszivesb ígérettel viszonozza. Ő fensége alousi uradalmába utazott.

— (Dugonics András), a kedélyes költő halálának 50-ik évfordulati napját Szegeden a költő szülő- és nyughelyén, gyászallegoriával ülték meg a színházban, mely alkalommal Szathmáry L-né, a nemzeti színház tagja, szintén fellépett.

— (Végzetes véletlenség) történt Belgrádban a halálra ítélt kivégzése alkalmával. A parancsnokoló tiszt ugyanis közel állt a kivégzendő részére készített gödrökhöz, és egy karóról, melyhez a kivégzendő kötve volt, a golyó visszapatant; a tisztet fejben találta, és az rögtön szörnyen halt.

— (A tunisi bély) a napokban utazott át városunk kisérétével és e között hat nejjével. Egyik helybeli szabó-czégtől ruhákat rendelvén mutatványul, nemzeti öltönytűnk annyira megtetszett neki, hogy valami 30 darabot vásárolt, és alkalmasint meg többet is fog rendelni.

— (A Gellérthegy alatt) egy két lovas fogat a kocsisal együtt nyomtalanul eltűnt a Dunában. Utóbb egy más is vetődött épen oda, de azt végül kivonszolták az erős lovak.

— (Kolozsvárt) a farkas-utczai ev. ref. templomot jul. 23-án éjjel fölverték és hat értékes arany és ezüst ősi czimert, köztük II. Apafi Mihályét, elrabolták, a többi czimernek pedig keretét felszergették.

— (Régi vers.) A kolozsvári ref. főtanoda könyvtárában érdekes régiséget fedezett fel Eötvös Lajos, t. i. egy költeményt Zrínyi a költő megilletése felett 1666-ból. Szerzője Barakonyi Ferencz, ki a költeményt Torna városban írta.

— (Hojdu Péter) batizi ref. lelkésznek 100 frtot engedélyezett ő Felsége a mindkét felekezeti evangélikusok segélyezésére szánt évi adalányból.

— (A bártfai tüzekárosultaknak) 500 frtnyi segélyt engedélyezett ő Felsége.

— (Bankóhamisitól) fedezett fel a budai városi kapitányság. Egy uriasan öltözött egyéniség Bányf alnév alatt a Vízivárosban lakást tartott. A napokban egy vendégfogadóban fizetett, de a fogadós a bankót hamisnak ismerte fel. A kapitányság ezt tudomásul vévén, dél felé meglepte lakásán a hamisit. A főkapitány első pillantásra egy hírdet tolvajra és feltörőre ismert benne, s

gyel ügynek. Egy Németországban ismert nevű író már is egy iratot tesz közzé, melynek címe: „Lengyelország helyreállítása, mint Németország erősödésé.” — A világhosszú derengni kezd, és a ki tegnap még ellenség volt, holnap már szövetséges lehet. Öszeköttetésben Rapperswyl város hatóságával, mely nemes érdekeltséget fejt ki ez ügyben, köteleseggemnek tartom a különböző országbeli aláírók nevében, kiket képviselni szerencsem van, az aug. 16-iki ünnepélyre mindazokat meghívni, kik előtt szent a szabadság és a népek függetlensége. Fogadják stb.

— (A svájci lengyel emléke) leleplezésére Garibaldit is meghívták. Az agg hős azonban nem jelenhet meg, mert gyöngéledik. Leveiben közölni meg a meghívást, s ebben többi közt írja: „Sokszor éreztem, hogy nem követhetem szívem sugallatát, s ez mindig nagyon fáj. Fáj most is, hogy a vitéz lengyel nemzet szabadságának emléke előtt nem jelenhetek meg. Fájdalom, hogy szívem ifjabb a épebb még mindig, mint testem.”

— (Hugó Victor) befejezett egy új drámát, melyen harmincz év óta dolgozik. A drámacím: „Madame de Maintenon.”

— (József főherczeg) 25-én fogadta a magyar orvosok és természetvizsgálók egyletének küldöttségét: Balassa, Kovács, Than és Karlovsky urakat, s azon kérelmeket, hogy az egylet pártfogójává választását elfogadni kegyeskedjék, a legszivesb ígérettel viszonozza. Ő fensége alousi uradalmába utazott.

— (Dugonics András), a kedélyes költő halálának 50-ik évfordulati napját Szegeden a költő szülő- és nyughelyén, gyászallegoriával ülték meg a színházban, mely alkalommal Szathmáry L-né, a nemzeti színház tagja, szintén fellépett.

— (Végzetes véletlenség) történt Belgrádban a halálra ítélt kivégzése alkalmával. A parancsnokoló tiszt ugyanis közel állt a kivégzendő részére készített gödrökhöz, és egy karóról, melyhez a kivégzendő kötve volt, a golyó visszapatant; a tisztet fejben találta, és az rögtön szörnyen halt.

— (A tunisi bély) a napokban utazott át városunk kisérétével és e között hat nejjével. Egyik helybeli szabó-czégtől ruhákat rendelvén mutatványul, nemzeti öltönytűnk annyira megtetszett neki, hogy valami 30 darabot vásárolt, és alkalmasint meg többet is fog rendelni.

— (A Gellérthegy alatt) egy két lovas fogat a kocsisal együtt nyomtalanul eltűnt a Dunában. Utóbb egy más is vetődött épen oda, de azt végül kivonszolták az erős lovak.

— (Kolozsvárt) a farkas-utczai ev. ref. templomot jul. 23-án éjjel fölverték és hat értékes arany és ezüst ősi czimert, köztük II. Apafi Mihályét, elrabolták, a többi czimernek pedig keretét felszergették.

— (Régi vers.) A kolozsvári ref. főtanoda könyvtárában érdekes régiséget fedezett fel Eötvös Lajos, t. i. egy költeményt Zrínyi a költő megilletése felett 1666-ból. Szerzője Barakonyi Ferencz, ki a költeményt Torna városban írta.

— (Hojdu Péter) batizi ref. lelkésznek 100 frtot engedélyezett ő Felsége a mindkét felekezeti evangélikusok segélyezésére szánt évi adalányból.

— (A bártfai tüzekárosultaknak) 500 frtnyi segélyt engedélyezett ő Felsége.

— (Bankóhamisitól) fedezett fel a budai városi kapitányság. Egy uriasan öltözött egyéniség Bányf alnév alatt a Vízivárosban lakást tartott. A napokban egy vendégfogadóban fizetett, de a fogadós a bankót hamisnak ismerte fel. A kapitányság ezt tudomásul vévén, dél felé meglepte lakásán a hamisit. A főkapitány első pillantásra egy hírdet tolvajra és feltörőre ismert benne, s

gyel ügynek. Egy Németországban ismert nevű író már is egy iratot tesz közzé, melynek címe: „Lengyelország helyreállítása, mint Németország erősödésé.” — A világhosszú derengni kezd, és a ki tegnap még ellenség volt, holnap már szövetséges lehet. Öszeköttetésben Rapperswyl város hatóságával, mely nemes érdekeltséget fejt ki ez ügyben, köteleseggemnek tartom a különböző országbeli aláírók nevében, kiket képviselni szerencsem van, az aug. 16-iki ünnepélyre mindazokat meghívni, kik előtt szent a szabadság és a népek függetlensége. Fogadják stb.

— (A svájci lengyel emléke) leleplezésére Garibaldit is meghívták. Az agg hős azonban nem jelenhet meg, mert gyöngéledik. Leveiben közölni meg a meghívást, s ebben többi közt írja: „Sokszor éreztem, hogy nem követhetem szívem sugallatát, s ez mindig nagyon fáj. Fáj most is, hogy a vitéz lengyel nemzet szabadságának emléke előtt nem jelenhetek meg. Fájdalom, hogy szívem ifjabb a épebb még mindig, mint testem.”

— (Hugó Victor) befejezett egy új drámát, melyen harmincz év óta dolgozik. A drámacím: „Madame de Maintenon.”

— (József főherczeg) 25-én fogadta a magyar orvosok és természetvizsgálók egyletének küldöttségét: Balassa, Kovács, Than és Karlovsky urakat, s azon kérelmeket, hogy az egylet pártfogójává választását elfogadni kegyeskedjék, a legszivesb ígérettel viszonozza. Ő fensége alousi uradalmába utazott.

— (Dugonics András), a kedélyes költő halálának 50-ik évfordulati napját Szegeden a költő szülő- és nyughelyén, gyászallegoriával ülték meg a színházban, mely alkalommal Szathmáry L-né, a nemzeti színház tagja, szintén fellépett.

— (Végzetes véletlenség) történt Belgrádban a halálra ítélt kivégzése alkalmával. A parancsnokoló tiszt ugyanis közel állt a kivégzendő részére készített gödrökhöz, és egy karóról, melyhez a kivégzendő kötve volt, a golyó visszapatant; a tisztet fejben találta, és az rögtön szörnyen halt.

— (A tunisi bély) a napokban utazott át városunk kisérétével és e között hat nejjével. Egyik helybeli szabó-czégtől ruhákat rendelvén mutatványul, nemzeti öltönytűnk annyira megtetszett neki, hogy valami 30 darabot vásárolt, és alkalmasint meg többet is fog rendelni.

— (A Gellérthegy alatt) egy két lovas fogat a kocsisal együtt nyomtalanul eltűnt a Dunában. Utóbb egy más is vetődött épen oda, de azt végül kivonszolták az erős lovak.

— (Kolozsvárt) a farkas-utczai ev. ref. templomot jul. 23-án éjjel fölverték és hat értékes arany és ezüst ősi czimert, köztük II. Apafi Mihályét, elrabolták, a többi czimernek pedig keretét felszergették.

— (Régi vers.) A kolozsvári ref. főtanoda könyvtárában érdekes régiséget fedezett fel Eötvös Lajos, t. i. egy költeményt Zrínyi a költő megilletése felett 1666-ból. Szerzője Barakonyi Ferencz, ki a költeményt Torna városban írta.

— (Hojdu Péter) batizi ref. lelkésznek 100 frtot engedélyezett ő Felsége a mindkét felekezeti evangélikusok segélyezésére szánt évi adalányból.

— (A bártfai tüzekárosultaknak) 500 frtnyi segélyt engedélyezett ő Felsége.

— (Bankóhamisitól) fedezett fel a budai városi kapitányság. Egy uriasan öltözött egyéniség Bányf alnév alatt a Vízivárosban lakást tartott. A napokban egy vendégfogadóban fizetett, de a fogadós a bankót hamisnak ismerte fel. A kapitányság ezt tudomásul vévén, dél felé meglepte lakásán a hamisit. A főkapitány első pillantásra egy hírdet tolvajra és feltörőre ismert benne, s

gyel ügynek. Egy Németországban ismert nevű író már is egy iratot tesz közzé, melynek címe: „Lengyelország helyreállítása, mint Németország erősödésé.” — A világhosszú derengni kezd, és a ki tegnap még ellenség volt, holnap már szövetséges lehet. Öszeköttetésben Rapperswyl város hatóságával, mely nemes érdekeltséget fejt ki ez ügyben, köteleseggemnek tartom a különböző országbeli aláírók nevében, kiket képviselni szerencsem van, az aug. 16-iki ünnepélyre mindazokat meghívni, kik előtt szent a szabadság és a népek függetlensége. Fogadják stb.

— (A svájci lengyel emléke) leleplezésére Garibaldit is meghívták. Az agg hős azonban nem jelenhet meg, mert gyöngéledik. Leveiben közölni meg a meghívást, s ebben többi közt írja: „Sokszor éreztem, hogy nem követhetem szívem sugallatát, s ez mindig nagyon fáj. Fáj most is, hogy a vitéz lengyel nemzet szabadságának emléke előtt nem jelenhetek meg. Fájdalom, hogy szívem ifjabb a épebb még mindig, mint testem.”

— (Hugó Victor) befejezett egy új drámát, melyen harmincz év óta dolgozik. A drámacím: „Madame de Maintenon.”

— (József főherczeg) 25-én fogadta a magyar orvosok és természetvizsgálók egyletének küldöttségét: Balassa, Kovács, Than és Karlovsky urakat, s azon kérelmeket, hogy az egylet pártfogójává választását elfogadni kegyeskedjék, a legszivesb ígérettel viszonozza. Ő fensége alousi uradalmába utazott.

— (Dugonics András), a kedélyes költő halálának 50-ik évfordulati napját Szegeden a költő szülő- és nyughelyén, gyászallegoriával ülték meg a színházban, mely alkalommal Szathmáry L-né, a nemzeti színház tagja, szintén fellépett.

— (Végzetes véletlenség) történt Belgrádban a halálra ítélt kivégzése alkalmával. A parancsnokoló tiszt ugyanis közel állt a kivégzendő részére készített gödrökhöz, és egy karóról, melyhez a kivégzendő kötve volt, a golyó visszapatant; a tisztet fejben találta, és az rögtön szörnyen halt.

— (A tunisi bély) a napokban utazott át városunk kisérétével és e között hat nejjével. Egyik helybeli szabó-czégtől ruhákat rendelvén mutatványul, nemzeti öltönytűnk annyira megtetszett neki, hogy valami 30 darabot vásárolt, és alkalmasint meg többet is fog rendelni.

— (A Gellérthegy alatt) egy két lovas fogat a kocsisal együtt nyomtalanul eltűnt a Dunában. Utóbb egy más is vetődött épen oda, de azt végül kivonszolták az erős lovak.

— (Kolozsvárt) a farkas-utczai ev. ref. templomot jul. 23-án éjjel fölverték és hat értékes arany és ezüst ősi czimert, köztük II. Apafi Mihályét, elrabolták, a többi czimernek pedig keretét felszergették.

— (Régi vers.) A kolozsvári ref. főtanoda könyvtárában érdekes régiséget fedezett fel Eötvös Lajos, t. i. egy költeményt Zrínyi a költő megilletése felett 1666-ból. Szerzője Barakonyi Ferencz, ki a költeményt Torna városban írta.

— (Hojdu Péter) batizi ref. lelkésznek 100 frtot engedélyezett ő Felsége a mindkét felekezeti evangélikusok segélyezésére szánt évi adalányból.

— (A bártfai tüzekárosultaknak) 500 frtnyi segélyt engedélyezett ő Felsége.

— (Bankóhamisitól) fedezett fel a budai városi kapitányság. Egy uriasan öltözött egyéniség Bányf alnév alatt a Vízivárosban lakást tartott. A napokban egy vendégfogadóban fizetett, de a fogadós a bankót hamisnak ismerte fel. A kapitányság ezt tudomásul vévén, dél felé meglepte lakásán a hamisit. A főkapitány első pillantásra egy hírdet tolvajra és feltörőre ismert benne, s

gyel ügynek. Egy Németországban ismert nevű író már is egy iratot tesz közzé, melynek címe: „Lengyelország helyreállítása, mint Németország erősödésé.” — A világhosszú derengni kezd, és a ki tegnap még ellenség volt, holnap már szövetséges lehet. Öszeköttetésben Rapperswyl város hatóságával, mely nemes érdekeltséget fejt ki ez ügyben, köteleseggemnek tartom a különböző országbeli aláírók nevében, kiket képviselni szerencsem van, az aug. 16-iki ünnepélyre mindazokat meghívni, kik előtt szent a szabadság és a népek függetlensége. Fogadják stb.

— (A sváj

Angol 500 francia
ALSO-SZOKNYAK
4, 5, 6, 8, 10, 14 ftig.
Türsch F.-nél,
váci-utca, „a nagy Kristóf” mellett.
114 (6-6)

Titkos
betegségek
bámulatos sebességgel alaposan gyógyítanak meg,
Tauber orvostudor
volt tábori főorvos által,
felső-országon, 7-dik sz. a. „Szeged városához” címzett kávéház átellenében emeletes házban.
Rendel 11 órától délutáni 8 óráig. Jutalék díjjal terhelte levelekre válasz adatik.
180 (11-12)

KÁNYA JÓZSEF

(előbb Böhm és Kánya)

Pesten, József-tér 10-ik sz. a.
ajánlja

minden évszakra

dúsan ellátott

legújabb bel- és külföldi

női-divatárú

raktárát.

136 (6-6)

188

STREK és TARSAI

ajánlják

gazdasági gépgyárak

készítményeit, főleg maga-magától élesítő acél szántóvasból készült ekéket, ugyisze czélszerű javított szűrő és tisztító rostáikat, kukorica-morzsolókat, szecskák- és eszervágókat. E sz. kba vágó mindenféle megrendelések a legrövidebb idő alatt pontosan teljesítenek.

Pest, álló-ut 16. szám.

Páris, 1862. nagy arany-érem. **Wagemann Gusztáv** Bécs, 1866. nagy ezüst-érem.
cs. kir. szab. első bécsi (4-6)

petroleum, finomító,
stearin-gyertyák, gépolaj és parafin kocsikenőcs-gyára
BÉCSBEN,
központi iroda Stadt, Wallfischgasse Nr. 7.
Ajánlja a közölgő nagyobb fogyasztási időszakra, mint általában kitűnőnek elismert gyártmányait a legújabbos gyári áron.

Gépkendő-olaj és zsír.
A gyár által készített gépkendő-olaj és zsír, a mult nemzetközi kiállításán Párisban a nagy arany-éremmel tüntetett ki, s csaknem az egész osztrák vasútyak s több iparág s gazdasági vállalatok által használatba vétetett. E gépolaj kitűnőségét jelöli a cs. kir. szab. osztrák, nyugati s az állami vasútya igazgatóságok s több nagyobb ipari vállalatok bizonyítványai igazolják, melyek bármikor megtekinthetők.

Belga szab. kocsikenőcs,
setétkék, világoskék és sárga a legfinomabb minőségben; e kocsikenőcs ne cse-

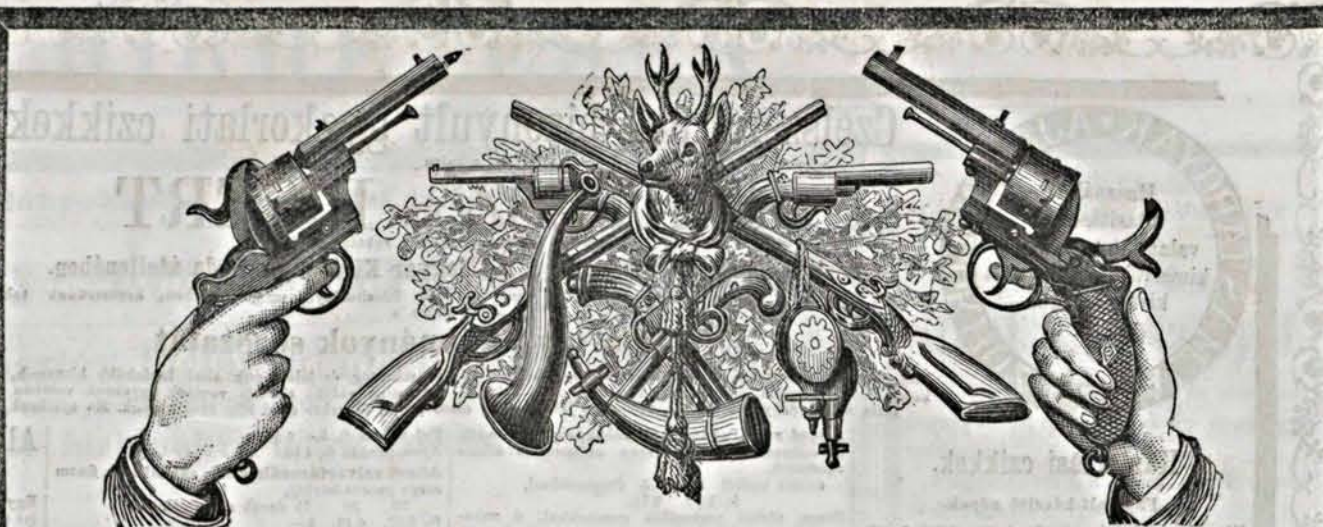
Bécsi stearin-gyertyák,
a legfinomabb minőségben narancssárga papírban csomagolva.

Salon és asztali gyertyák,
bécsi és vámföntökben.

Petroleum,
veszélynélküli, a fel nem lobbantó, jótállás mellett, valamint

Ligroine,
a legfinomabb minőségben.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1868 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

Vadászfegyverek és revolvereket

nagy választékban ajánl

UNSCHULD EDE

fegyverkereskedése Pesten, váci-utca a „levélhez”

a következő igen jutányos áron, u. m.:

Egy szimpla fegyver vascsővel 8 ftól 10 ftig.
Egy duplafegyver vascsővel és patentesavarral keményen forrasztva 15 „ 18 „
Egy duplafegyver drótsővel (Ruban) 25 „ 27 „
Egy duplafegyver zsinórsővel vagy finom damaszkosóvekkal 33 „ 60 „

Lefauchaux-féle kettőscsővű és hátultöltő vadász-fegyverek,

a legfinomabb puskaműves munkák, saját készítményeim,

folyvást készen találhatók raktáromban a legnagyobb változatosságban, a legfinomabb damaszkosóvekkal, tartós szerkezettel, szép véséssel, ezüst vagy arany díszítéssel, lövésben jól kipróbálva, **60, 70, 80, 100 és 120 ftjával;**

továbbá: bőváltozatosságban találhatók francia Lefauchaux-fegyverek a leghiresebb fegyvergyárakból **45, 50, 60 és 70 ftjával.**

A hozzájuk illő töltények (mind bel-, mind külföldi gyártmányok) nagy mennyiségben a legjutányosabb áron kaphatók.

REVOLVEREK

(Lefauchaux módszer) 6 lövéssel egészen tökéletes önfelhúzással 12, 20, 25, 30, 35, 40—50 ftig. **Pisztolyok,** szimpla párja 4 ftól, duplacsővűek 8 ftól felfelé.

Minden fegyver lökésszerűen kezeskedem.

Vidéki megrendelések pontosan az előírt szerint történnek és az öszlet beküldése vagy postai utánvét mellett azonnal teljesítenek.
Egy fegyver bepakolásáért 50 kr. számíttatik.

79 (16-35)

Évenként 40 sorshuzás. 20 résztvevő. 20 darab sorsjegy.

Az újonnan rendezett

sorsjáték-társulat programja.

Több tisztelt egyének által felszólítottván, egy nagyobb sorsjátéku társulat rendezése és összeállítására, a legkedveltebb sorsjegyeket következő csoportozatát állítottam össze:

sorsjegy ért. 250 ft.	1 db. Budai	sorsjegy ért. 40 ft.
1 db. 1854	1 „ 100 „	1 „ 10 „
1 „ 1860	1 „ 80 „	1 „ 10 „
1 „ 1864	1 „ 10 tall.	1 „ 20 „
1 „ Svéd	1 „ 10 fr.	1 „ 42 lira
1 „ Milánó	1 „ 100 ft.	2 „ 15 fr.
1 „ Dunagőzh. társul.	1 „ 50 „	1 „ 20 ft.
1 „ Triesti	1 „ 40 „	1 „ 100 „
1 „ Salmi	1 „ 40 „	1 „ 40 „
1 „ Genóisi	1 „ 40 „	
1 „ Clary	1 „ 40 „	

Havonként 4 ft. részlet fizetésekkel, 20 részletben. Ezen sorsjegyeknek egy év folyamán alatt 40 huzásuk van, tehát minden résztvevő, majdnem minden bétén játszik **250,000 ft., 220,000 ft., 200,000 ft., 100,000 ft., 80,000 ft., 60,000 ft., 50,000 ft., 40,000 ft., 30,000 ft., 20,000 ft., 10,000 ft., stb.** nyereményekre, és mintán a havi befizetések csak 4 ft. tesznek ki, ennél fogva a résztvevő alig 1 ft. ösztr. ért. játszik a fentebbi nyereményekre sőt még e csekély összeg is, a sorsjáték-társulat beállításával, az akkori áraknál sokkal visszanyerhető. Ugy hiszem, nem szükséges a sorsjáték-társulat előnyeit bővebben fejtegetni, minát a fent elősoroltak eléggé kimutatják, mikép lehet csekély díj befizetés mellett, jelentékeny nagy nyereményeket tenni.

Az első befizetés összege a bélyeggel együtt 10 ft-ra rug, melynek lefizetésével, minden résztvevő, részvényjegyét, a melyre a fentebbi sorsjegyek felfegyverezve, megkapja. Minden egyes bélyeghet a társaságba, és nem kell a többi résztvevőkről gondoskodni.

Vidéki megrendelések, a legtovábbi vidékekről is, az első részlet bérmentes beküldése mellett a legpontosabban eszközöltetnek és az illető feladványi elismervények, a felnek elismervényül szolgálhatnak.

Ha a társaság magát maga állítja össze, azon előnyben részesül, hogy a fokozott befizetett összeget kivetheti, és a sorsjegyek nem adnak el, hanem a társulatnak az utolsó részlet lefizetésével kiadatnak.

Mintán a sorsjegy-társulatnak csak néhány részvénye nincs még lefoglalva, ennélfogva kérem az ebbe való belépést, sürgetőleg bejelenteni.

Tisztelettel

König Zsigmond,

váltó-irodája, Győrött, belváros, fehérvári-utca.

189 (2-3)

32-ik szám.

Tizenötödik évfolyam.

Pest, augusztus 9-én 1868.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk: Egy négyzser hasábozott petit sor, vagy annak helye egyzseri ígtatásnál 10 krba, háromzseri vagy többzseri ígtatásnál csak 7 krba számíttatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdeténeknyek elfogad Bechen: Oppellik Alajos, Wollzeile Nro. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígtatás után 30 ujkracéár.

Takács János.

Csak most végződött be Bécsben az európai államok küldötteiből alakult távirda-értekezlet. Ez értekezleten a magyar király-ságot Takács János, a közgazdasági magyar kir. miniszterium táviradai osztályának főnöke képviselte. Csak egy egyetlen körülmény is elégséges volna, hogy fölkelte az érdekeltséget iránta. Hát a sok érthetetlen és pontatlan táviratért békételenkedő hírlapi panaszkok nem tették-e kíváncsivá a közönséget, megismerni a főnököt, a kinek az a kötelessége, hogy rendessé és pontossá tegye a rendetlen, pontatlan távirászt, — magyarul tudóvá azt, a ki nem tudott; meghallgassa a sok panaszt, és elégtételt adjon a közönségnek, még pedig úgy, hogy el ne riadjon hivatalnok se?

Ime tehát itt van az a férfi, a ki legelső képviselte nemzetközi táviradai értekezleten a magyar királyságot! A ki közülünk, magyarok közül a legelső táviradai igazgató!

Különben, ha mindez nem volna; ha ott ülne ma is a kolozsvári ref. főtanoda tanári székén: akkor is megtisztelve éreznék magunkat bemutatása által; akkor is méltó joggal mondanánk el: sok ilyen polgárt e hazának!

Magyar embereknek sok szép erényök van: nagylelkűség, vendégszeretet, hősiesség elismert tulajdonságai fájunknak. És van még ezeken kívül akármennyi, melyekkel együnk vagy másunk ékeskedik. Egyik áldozó jó barát, a más hű férj, gondos apa; van a ki államférfi, van a ki írói, szónoki tehetségekben kitűnő.

Hanem valljuk meg őszintén, hogy egyenlő jó tulajdonság-ból több is elérne minálunk, azokból főként, a melyeket leghelyesebben a közélet erényeinek nevezhetnénk. Állandó munkálkodás a közügyekért, rend, pontosság, lelkiismeretesség a hivatalban, köz- és magánélete tisztá megkülönböztetése: ezek az erények még nagyobb bőségben is elérnénk forrongó, alakulásban levő közéletünk

terén. Ezek az erények képezik Takács János főtulajdonait.

A kolozsvári főtanodában mathesist és természettudományokat tanított. Nagy tudományu férfi, buzgó tanár: természetes, hogy sok jeles tanítvány került ki kezei alól. De sokkal nagyobb és üdvösebb volt az az eredmény, mely igazgatói működését kísérte. Rendet és fegyelmet vitt az intézetbe és figyelme ki nem fáradott soha azok fenntartásában. 8—900 tanuló, nagyobb részint együtt lakva, a társadalom legkülönbözőbb osztályai közül összegyűlvé, 15—20 számból álló tanítószemélyzet, rendes tanárok s

a reformok Takács odamenetele előtt már meg voltak kezdve: kétségtelen, hogy az elmúlt feudális kor nyugtázó hagyományai-nak leküzdésében, az ő vagy társai indítványa szerint tervbe vett reformok kivételében övé volt a munka súlya, mely igazgatói állásánál fogva meg is illette, és mely alól tevékeny természet nem keresett kibúvókat.

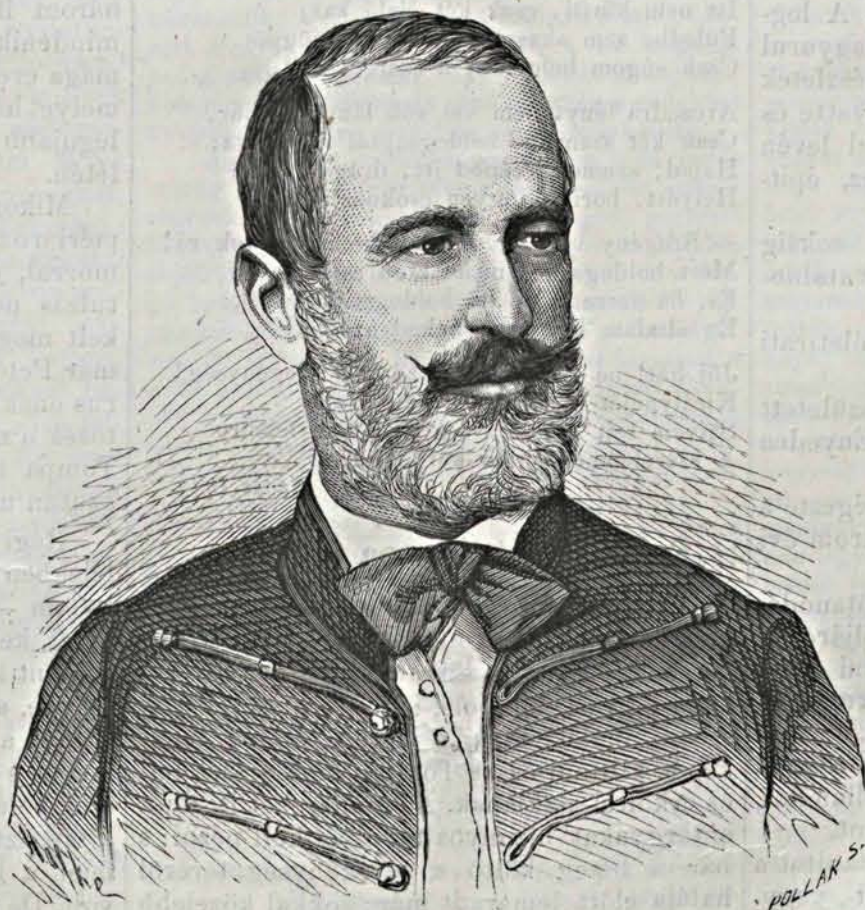
Igazgatása alatt a kolozsvári ref. főiskola példányintézeté vált, a mennyire erdélyi viszonyok közt válhatott.

Habár egy akkora intézet szervezése, vezetése bőven elég gondot adhatna egy fejnek, Takács János gondoskodásának egyéb tárgya is volt, mely körül hasonló buzgalmat és hasonló tapintatát hasonló siker koszoruzta.

Az erdélyi ref. tanodáknál a tanoda vagyonának első és közvetlen intézője a tanári testület. Nem valami eszményi rendszer biz ez; és igen gyakran megszínlyi vagy a tanítás, vagy a gazdaság vagy mindkettő a másikat. Takács és hasonló buzgalmu emberek azonban századokra kiható jó eredménynyel használják e szabad kezét.

Nem beszélhetek számonkalkal; de annyit tudok, hogy mikor Takács oda ment, ez intézet anyagi ügyei közel sem voltak oly jól rendezett állapotban, mint mikor onnan eltávozott.

Nem mondom, hogy mindez egyedül a Takács János érdeme. A kolozsvári ref. főiskolának az a szerencséje volt 1849 után, hogy egyszerre több kiváló jelességű egyént számíthatott tanárai közé. A kollegiálisánál fogva együtt, az egész testület nevében vittek keresz-

TAKÁCS JÁNOS.

ideiglenesek, különböző nézetekkel, korra, észjárásra, életanulmányokra különbözők egymástól: ama nagy és sokféle tömeget kellett e sokféle irányu társak segélyével egy helyes uton vezetni.

Habár a rendes tanárok közös tanácskozásaiából vette kezdetét minden újítás, habár

túl mindent; de hogy mindennemű javításnak akár megindításában, akár kivételében Takács Jánosnak kiváló érdeme van, azt volt társai is örömmel ismerik el.

Ő indította meg azt is, hogy szegény tanulókat közadakozás útján tápláljanak, és oly sikerrel, hogy 50—60 tanuló nyer tel-

